

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH

Forum mladih u okviru Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta

Sarajevo, januar 2009. godine

Izdavač:

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine

Za izdavača :

Dr. Safet Halilović

Tekst pripremio :

Sektor za iseljništvo

Tehnička obrada :

Sektor za iseljništvo

Štampa : „Štamparija FOJNICA“ d.o.o Fojnica

Tiraž:

500 primjeraka

Trg Bosne i Hercegovine br. 1, 71000 Sarajevo
www.mhrr.gov.ba; www.dijasporabih.gov.ba

SADRŽAJ

Uvod	5
O Forumu mladih.....	7
Lista učesnika Forumamladih.....	18
Apstrakti učesnika	24
Radovi učesnika.....	34
Biografije učesnika.....	64
Odjeci s Kongresa i Forumu u medijima.....	74

UVOD

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine imalo je čast da, kroz svoju nadležnost za iseljeništvo, bude pokrovitelj Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta. Aktivniju ulogu ovo Ministarstvo je, zajedno sa Ministarstvom obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, preuzelo organizovanjem Foruma mladih kao posebne sekcije u okviru ovog impozantnog naučnog skupa. Glavni cilj održavanja Foruma mladih bio je da se, kroz umrežavanje mladih stručnjaka iz BiH i inozemstva, razmjenom njihovih iskustava i prijedlozima daljeg angažmana, utvrde konkretni oblici buduće naučne saradnje, istovremeno imajući u vidu da su sudionici Foruma mladih budući učesnici Kongresa naučnika.

Imajući na umu činjenicu da najveći potencijal Bosne i Hercegovine predstavljaju njeni ljudski resursi unutar i izvan države, ovo Ministarstvo kontinuirano podržava sve aktivnosti usmjerene ka uspostavljanju saradnje između institucija Bosne i Hercegovine i bosanskohercegovačkih građana u inozemstvu, nastojeći intenzivirati saradnju posebno u oblasti nauke, kulture i privrede sa svim organizacijama i pojedincima u dijaspori. U mnoštvu različitih oblika kooperacije između institucija Bosne i Hercegovine i njenih građana u iseljeništvo, najznačajniji su oni koji dugoročno doprinose održivom razvoju Bosne i Hercegovine, a investiranje u znanje i afirmaciju nauke sasvim sigurno, na najneposredniji način, doprinosi uspješnom situiranju Bosne i Hercegovine u globalne kulturološke i naučne procese.

U ovoj publikaciji predstavljeni su tematski sadržaji Foruma, zaključci kojima je rezultirao dvodnevni rad ove sekcije, kao i izlaganja i biografije učesnika koje su dostavljene Ministarstvu u svrhu njihovog objavljivanja. Sa posebnim zadovoljstvom možemo konstatovati da se nakon održavanja Foruma mladih već realizuju konkretni projekti naučne saradnje – zajednički projekti Elektrotehničkog fakulteta u Sarajevu i Zagrebu, učešće Univerziteta u Sarajevu i Mostaru u projektima FP7 i Tempus projektima.

Iskreno se nadamo da će Forum mladih prerasti u sekciju koja će nastaviti svoj kontinuitet u okviru Kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta i narednih godina okupljati još veći broj mladih bosanskohercegovačkih naučnika iz inozemstva.

Dužnost nam je da se i na ovom mjestu posebno zahvalimo Ministarstvu obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo na ukazanom povjerenju, saradnji i podršci bez koje realizacija cjelokupnog projekta ne bi bila moguća.

Zahvaljujemo se, također, partnerskim organizacijama Savezu „Mlada dijaspora“ i Omladinskoj informativnoj agenciji (OIA) kao i svim učesnicima Kongresa koji su svojim angažmanom, aktivnim sudjelovanjem i referatima doprinijeli uspješnoj organizaciji Foruma mladih i upotpunili sadržaj ove sekcije.

O FORUMU MLADIH

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Sektor za iseljništvo, je u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo i partnerskim organizacijama – Savezom „Mlada dijaspora“ i Omladinskom informativnom agencijom – OIA, bilo organizator Forum mladih, sekcije koja je prvi put održana u okviru Drugog kongresa bosanskohercegovačkih naučnika iz zemlje i svijeta od 28. do 31. avgusta 2008. godine. Kongres je održan u organizaciji Vlade Kantona Sarajevo, Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, Ministarstva obrazovanja Federacije BiH i Univerziteta u Sarajevu. Kongresu je prisustvovao oko 600 učesnika, od čega preko 400 naučnika iz BiH i 23 zemlje svijeta, predstavnici društvenog i političkog života Bosne i Hercegovine, novinari i drugi ugledni gosti. Osnovni cilj Drugog kongresa bilo je postavljanje osnova za ugradnju znanja i istraživanja u sistemski okvir naučnog, privrednog, kulturnog i političkog razvoja BiH te povezivanje naučno-istraživačkog rada i privrede. Rad Kongresa bio je podijeljen u tri tematske cjeline: naučne sekcije društvenih, humanističkih, biomedicinskih, biotehničkih, prirodnih i tehničkih nauka; Biznis forum i Forum mladih kao posebne tematske cjeline. Nakon pozdravnog govora predsjednika Rektorske konferencije BiH prof. dr. Džemala Tufekdžića, učesnicima su se obratili predsjedavajući naučnih sekcija, Forum mladih i Biznis foruma, čime je završen prvi dan rada Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta. Rad drugog dana Kongresa odvijao se prema naučnim sekcijama: društvene, humanističke, biomedicinske, biotehničke i prirodne, tehničke nauke i sekcija umjetnosti, te Biznis forumu i Forumu mladih, posebnim sekcijama koje su organizovane u okviru Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta.

Svečano otvaranje Kongresa

Predstavnici institucija BiH, Vlade Federacije BiH, Kantona i Grada Sarajeva

Učesnici Kongresa

Upoznavanje učesnika Foruma mladih

Učesnici Foruma mladih bili su studenti i mladi stručnjaci iz različitih naučnih disciplina koji su došli iz 14 država svijeta: Finske, Danske, Austrije, Njemačke, Belgije, Norveške, Italije, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Holandije, Australije, Velike Britanije, Slovenije i Hrvatske.

Nakon pozdravnog obraćanja ministra za ljudska prava i izbjeglice dr. Safeta Halilovića, pristupilo se radnom djelu Foruma. Dvodnevni rad Foruma mladih odvijao se kroz plenarna izlaganja i tematske rasprave. Sadržaj rada Foruma mladih koncipiran je u dvije tematske cjeline. U okviru prvog radnog dana pod nazivom „Bolonjski proces – nostrifikacija diploma i reforma obrazovanja“ govorili su najkompetentniji stručnjaci iz Bosne i Hercegovine.

O temi „Kako pojednostaviti proces nostrifikacije diploma u BiH“ govorio je Senad Šepić, zamjenik ministra civilnih poslova, dok je o „Bolonjskom procesu i potrebnim reformama u visokom obrazovanju“ govorio rektor Univerziteta u Sarajevu prof. dr. Faruk Čaklovica. Član grupe za praćenje Bolonjskog procesa-BSUG Zenan Šabanac prezentirao je postignute rezultate u reformi visokog obrazovanja i potrebe i rezultate univerziteta u BiH.

Otvaranje Foruma mladih

Predstavници institucija BiH i Univerziteta Sarajevo

Obraćanje ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH dr. Safeta Halilovića

Obraćanje rektora Univerziteta u Sarajevu prof. dr. Faruka Čaklovice

Učesnici Foruma mladih

O povezanosti obrazovanja i tržišta rada u kontekstu Bolonjskog procesa govorio je Jan Zlatan Kulenović. Studenti iz inozemstva (Ivan Butina i Andrea Teftedarija) su u okviru plenarnih izlaganja iznijeli svoja iskustava i predstavili načine i mogućnosti studiranja u svijetu. Azra Dedić je upriličila interesantno izlaganje o procesu visokog obrazovanja u inozemstvu – primjer Ruske Federacije, dok je Elvira Berberović predstavila mogućnosti studiranja u Republici Austriji. Studenti i diplomirani studenti iz Bosne i Hercegovine (Aleksandar Mastilović, Anel Okić, Milan Petković, Adis Pašalić, Jelena Šantić) predložili su svoje viđenje studiranja u BiH i identifikovali deficite i potrebe u daljem procesu reforme obrazovanja. Nakon završetka tematskih izlaganja, učesnicima je omogućeno interaktivno učešće i diskusija uz metodološku primjenu SWOT – analize.

Učesnici Foruma mladih

Drugi radni blok Foruma koji je održan u subotu, 30. 08. 2008. godine pod nazivom „Visoko obrazovanje u BiH u daljem procesu evropskih integracija – mogućnosti i perspektive naučne saradnje“, rezultirao je nizom vrlo interesantnih prezentacija. Nj.E. ambasador Osman Topčagić, direktor Direkcije za evropske integracije i Darija Duilović, viša savjetnica za obrazovanje pri Uredu visokog predstavnika (OHR) govorili su o visokom obrazovanju u BiH u daljem procesu evropskih integracija. Ambasador Slovačke Republike u BiH Nj.E. Miroslav Mojžita je sa aspekta iskustva ove mlade članice EU predočio perspektive koje se nude visokoobrazovnom mladom kadru kroz proces integracije države u Evropsku uniju.

O mogućnostima razmjene studenata, organizovanja prakse za studente, postdiplomce i doktorante te razmjeni gostujućih profesora na univerzitetima u inozemstvu, govorili su bosanskohercegovački univerzitetski profesori – dr. Amela Ajanović sa Tehničkog univerziteta u Beču i dr. Damir Hamamdžić sa Univerziteta Pensilvanija, SAD.

Sa aspekta daljeg procesa evropskih integracija, veoma pragmatično izlaganje imao je Amir Spahić, asistent na Sveučilištu u Zagrebu o temi: „Kako aplicirati u projektima EU namijenjenim naučnoj saradnji – iskustva Republike Hrvatske.“

Učesnici Foruma mladih

Na kraju drugog radnog dana su, u skladu sa izlaganjima i raspravama Foruma mladih, doneseni sljedeći

ZAKLJUČCI:

- da se uspostavi ministarstvo za nauku i obrazovanje na državnom nivou,
- da sve institucije BiH nadležne za dijasporu i mlade u svojim programima rada predvide veće mogućnosti saradnje omladinskih i studentskih organizacija koje djeluju u BiH sa organizacijama mladih u dijaspori, te u skladu sa tim, predvide potrebna budžetska sredstva za realizaciju tih aktivnosti,
- da nadležne institucije vlasti u BiH svih nivoa podrže i pomognu daljnji rad Saveza „Mlada dijaspora BiH“ i uključe ga u izradu zakonskih rješenja koja se odnose na dijasporu,
- da nadležne institucije svih nivoa vlasti u BiH podrže organiziranje mreža mladih prema strukama unutar Saveza „Mlada dijaspora BiH“,
- da institucije svih nivoa vlasti povećaju iznos sredstava namijenjenih naučno-istraživačkom radu, sa posebnom budžetskom stavkom namijenjenom naučno-istraživačkom radu mladih,
- da se kreira i ažurira web stranica koja će studentima iz BiH pružiti potrebne informacije o studiranju u inozemstvu, studentima iz inozemstva o mogućnostima nastavka studija ili stažiranja u BiH, procedurama nostrifikacije diploma, kao i omogućiti kontakte studenata iz BiH sa studentima iz inozemstva,
- da Ministarstvo civilnih poslova BiH donese odluku o uključivanju određenog broja mladih iz inozemstva u rad Komisije za koordinaciju pitanja mladih u BiH,
- da Ministarstvo civilnih poslova utvrdi smjernice za rad Komisije za koordinaciju pitanja mladih u Bosni i Hercegovini kao stalnog tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i to da:
- utvrdi osnovne principe koordinacije aktivnosti vezanih za mlade stručnjake iz zemlje i svijeta,
- definiše strategiju na umrežavanju mladih bh. stručnjaka iz zemlje i svijeta i povezivanje i saradnju sa naučnim institucijama u zemlji i inozemstvu,
- izradi prijedlog omladinske politike u dijelu koji se odnosi na doprinos mladih stručnjaka iz zemlje i svijeta u razvoju Bosne i Hercegovine;
- pripremi organizaciju sastanaka sa mladima iz zemlje i svijeta po projektima na naučnoj osnovi,
- pripremi inicijative prema relevantnim bh. i međunarodnim institucijama u vezi sa povećanjem kapaciteta naučno-istraživačkog rada i šireg uključivanja mladih u naučno-istraživačke procese,
- pripremi prijedlog politike za pristupanje fondovima Evropske unije koji se odnose na finansiranje naučnih projekata,
- imenovati kontakt osobu pri svim univerzitetima u BiH koja će biti zadužena za uspostavljanje i održavanje naučne saradnje sa studentima i mladim naučnim djelatnicima bosanskohercegovačkog porijekla u inozemstvu, s tim da Univerzitet u Sarajevu bude inicijator ovog projekta,
- donijeti zakonsko rješenje kojim će se ukinuti obavezna godina stažiranja za diplomirane studente medicine sa područja Kantona Sarajevo i tako uskladiti sa potojećim zakonskim rješenjima u ostalim dijelovima BiH,
- stvoriti prostor za bolju saradnju univerziteta u BiH i omogućiti studentima u BiH jednosemestralnu praksu u okviru studija na drugom univerzitetu u BiH ili u inozemstvu,
- zbog velikog broja privatnih fakulteta, potrebno je da država izvrši akreditaciju fakulteta i da se omogući zapošljavanje diplomiranim studentima u struci na području cijele BiH – uspostaviti sistem jednakog vrednovanja diploma visokoškolskih ustanova u BiH.

Izlaganje zaključaka Forumu mladih

Zajednička fotografija učesnika Forumu mladih

Zajednička fotografija učesika Drugog kongresa

Službenici Ministarstva sa učesnicima Forumu

Svečana večera – zajedničko druženje organizatora i učesnika

**Program Foruma mladih
u okviru 2. Kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta
- ZAJEDNO U BUDUĆNOST -
27. 08. do 01. 09. 2008. godine**

Srijeda, 27. 08. 2008. godine

Dolazak učesnika

20:00

Koktel dobrodošlice, Hotel Radon Plaza, Zlatni salon - Avaz BC

Mladi prisustvuju programu 2. Kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta

Predstavljanje programa Foruma mladih

Četvrtak, 28.08. 2008. godine

09:00 - 10:00	Registracija učesnika, Hotel Radon Plaza Svečano otvaranje Kongresa – Velika Kongresna sala
	Moderator: Mufid Memija
10:00 - 10:30	Pozdravne riječi
10:30 - 12:00	PLENUM
13:00 - 14:30	Pauza za ručak
14:30 - 17:00	PLENUM
17:00	Press konferencija – Dragon bar – Avaz BC
20:00	Dom Armije – Koncertno veče bh. umjetnika
22:00	Koktel

Petak, 29. 08. 2008. godine

Tematska izlaganja: Bolonja – nostrifikacija diploma i reforma obrazovanja (Plenarno), Mjesto održavanja: Zlatni salon, 13. sprat, lijevo

09: 15-09:20	Moderatori: Hoda Dedić i Borislav Šešelj
09:20 -09:30	Pozdravna riječ – obraćanje ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH dr. Safeta Halilovića
09: 30-09:45	Pozdravna riječ -obraćanje zamjenika ministra civilnih poslova BiH Senada Šepića –Kako pojednostaviti proces nostrifikacije diploma?
09:45 – 10:40	Izlaganja na temu: Rezime postignutih rezultata i potrebe BiH u daljem procesu reforme obrazovanja? • Obraćanje rektora Univerziteta u Sarajevu prof.dr Faruk Čaklovica - Bolonjski proces i potrebne reforme u visokom obrazovanju • Jan Zlatan Kulenović – Veza obrazovanja i tržišta rada u kontekstu Bolonjskog procesa • Izlaganje Zenana Šabanca, član grupe za praćenje Bolonjskog procesa – BSUG

- **Nina Branković – Nostrifikacija stranih diploma u BiH**
- **Aleksandar Mastilović, Univerzitet Sarajevo, Elektrotehnički fakultet Sarajevo, Tema: „Bolonjski proces“**

10:40 – 11:00 Predstavljanje Saveza „Mlada dijaspora“ **Kako mladi svojim znanjem mogu pomoći BiH u procesu reforme obrazovanja – potencijal dijaspora?**

- **Ivan Butina /Andrea Teftedarija**

11:00 - 11:20

Pauza

11:20 – 13:00

Potrebe studenata iz BiH – deficiti u procesu reforme obrazovanja?

Saradnja omladinskih udruženja u BiH i dijaspori / Studij u BiH

Izlagači:

- **Anel Okić, „Razmjena studenata medicine u BiH i svijetu – kako organizovati i realizovati?“**
- **Adis Pašalić, Medicinski fakultet Univerziteta u Sarajevu**
- **Stanko Galić – Studentski parlament Univerziteta u Banja Luci**
- **Jelena Šantić, OIA: „Saradnja omladinskih i studentskih udruženja u BiH i dijaspori“**

13:00 – 14:15

Pauza / ručak

14:15 – 15:30

Iskustva koja su mladi iz inozemstva stekli na Univerzitetima u svijetu – kako se odvija proces visokog obrazovanja u inozemstvu?

Mogućnost studiranja u inozemstvu – stipendije, grantovi i sl.

Izlagači:

- **Azra Dedić, Odvijanje procesa visokog obrazovanja u inozemstvu – primjer Ruske Federacije**
- **Elvira Berberović, Collegium Bosniacum“, „Studij u Republici Austriji“**

15:30 – 15:45

Pauza

15:45 – 17:00

Diskusija, umrežavanje po profesijama, prijedlozi saradnje

A. po profesijama

B. naučna saradnja u okviru Univerziteta

18:00

Press konferencija

20:00

UNITIC –projekcija filma „Snijeg“ rediteljice Aide Begić

Subota, 30. 08. 2008. godine

Mjesto održavanja: Zlatni salon, 13. sprat, lijevo

Moderatori: Jelena Šantić Ivan Butina

Tematska izlaganja: **BiH u procesu evropskih integracija -Mogućnosti umrežavanja i razmjene studenata, gostovanja profesora, organizovanja simpozija i prakse na fakultetima u BiH i inozemstvu -**

10:00-10:15

Obraćanje ambasadora N.J.E. Osmana Topčagića, direktora Direkcije za Evropske integracije (DEI) BiH u procesu evropskih

	integracija – mogućnosti i potrebe
10:15-10:30	Obraćanje OHR – Daria Duilović, viša savjetnica za obrazovanje „Visoko obrazovanje u BiH u daljem procesu evropskih integracija – mogućnosti i perspektive“
10:30- 11:00	Izlaganje: Manfred Caspari, generalni sekretar IETI Europa, član Evropske narodne stranke, Brisel Tema: „Evropsko obrazovanje u BiH u sklopu programa „Cjeloživotno učenje“ – mogućnosti i perspektive za mlade u BiH
11:00: 11:15	Obraćanje ambasadora Republike Slovačke N.J.E. Miroslava Mojžite – Visoko obrazovanje u daljem procesu evropskih integracija – iskustva Republike Slovačke
11:15-12:00	Prijedlozi konkretne saradnje između Univerziteta u BiH i inozemstvu • <i>Dr. Amela Ajanović „Tehnički Univerzitet Beč- mogućnosti studiranja i naučne saradnje“</i> • <i>Dr. Damir Hamamdžić „Mogućnosti uspostavljanja naučne saradnja sa univerzitetima u inozemstvu- SAD“</i> • <i>Amir Spahić, Sveučilište u Zagrebu; Tema: Reforma obrazovanja – kako aplicirati u projektima EU namjenjenim naučnoj saradnji – iskustva Republike Hrvatske?</i>

Moderatori: Andrea Teftedarija i Jan Zlatan Kulenović

12: 00 – 13:00	Zaključci
13:00 – 13:30	PLENUM -predsjedavajući sekcija i moderatori – izlaganje i usvajanje zaključaka
14: 00: 15: 00	Pauza i ručak
15:00	Press konferencija – Dragon bar – Avaz BC
20:00	Svečana večera – Koncert tradicionalne bh. muzike

Nedjelja, 31. 08. 2008

	Izlet u Mostar
09:00	Polazak za Mostar

FORUM MLADIH - LISTA UČESNIKA

Za učešće na Forumu mladih u okviru II Kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta prijavilo se ukupno 66 učesnika, od čega 37 iz inozemstva i 29 iz Bosne i Hercegovine

R.B.	PREZIME I IME	INSTITUCIJA	TITULA	DRŽAVA	REFERAT	UČEŠĆE U SEKCIJAMA
1	AJANOVIĆ AMELA	Tehnički univerzitet Beč	dr	AT		Forum mladih Sekcija tehničkih nauka
2	AGOVIĆ AMINA	IPR University Centre	PhD Cand.	FI	Sekcija umanističkih nauka	Sekcija društvenih nauka Sekcija humanističkih nauka Sekcija biomedicinskih nauka Forum mladih Business forum
3	BAJRAKTAREVIĆ ASIM	El Tarik Oil d.o.o.	dip.ing.	BA	Business forum	Forum mladih Business forum
4	BAJROVIĆ ELVISA	Aarhus school of business - Ekonomski Fakultet	student	DK		Forum mladih
5	BERBEROVIĆ ELVIRA	Hauptuniversitat Wien - Pravni fakultet	student	AT	Forum mladih	Forum mladih Izlagatelj: studij u Austriji, Predstavljanje CB-a i studij u Austriji
6	BRADIĆ ISMIR	Universität Trier	Mag.	DE		Sekcija humanističkih nauka Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka Business forum
7	BRKIĆ DŽENANA	Univerzitet Oslo	student	NO	Forum mladih	Forum mladih
8	BUTINA IVAN		MA candi- date	IT		Forum mladih Kako mladi svojim znanjem mogu pomoći BiH u procesu reforme obra- zovanja – potencijal dijaspor
9	ČANČAREVIĆ MLADEN	Univerzitet u Banjaluci Pravni fakultet	student	BA	Forum mladih	Forum mladih
10	ČANOVIĆ AMAR	Humanističke nauke (Historija)	student	NO	Forum mladih	Forum mladih
11	ČARDAKLIJA MIRZA	Ludwig-Maximilians-Universität Muenchen	student	DE	Forum mladih	Forum mladih Sekcija umjetnosti Business forum

12	ČELJO-HÖRHAGER SANELA	Department of Financial Accounting and Auditing, University of Cologne, Germany		DE		Sekcija društvenih nauka Forum mladih
13	DEDIĆ AZRA	Ekonomska Akademija Plehano- va, Moskva Ekonomski Univerzitet u Beču	student	AT	Forum mladih	Forum mladih Izlagač: Odvijanje procesa visokog obrazovanja u inozemstvu – primjer Ruske Federacije
14	DURMIĆ ADI		prof.	BA		Forum mladih
15	ĐEKIĆ ALEN	Ekonomski fakultet Sarajevo	student	BA		Forum mladih
16	ĐOGO HARUN	RAND Corporation	Mr.	US	Sekcija društvenih nauka	Sekcija društvenih nauka Forum mladih Business forum
17	FADDA SADI	Internacionalni univerzitet u Sara- jevu	Mr	BA	Sekcija društvenih nauka	Sekcija društvenih nauka Sekcija humanističkih nauka Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka Sekcija tehničkih nauka Business forum
18	GALIĆ STANKO	Univerzitet u Banjaluci Poljoprivredni fakultet	student	BA	Forum mladih	Forum mladih IZLAGAČ
19	PETKOVIĆ MILAN	Pravni fakultet Srbac	student	BA	Forum mladih	Forum mladih
20	JAIĆ VEDRAN	Prirodnomatematički fakultet Novi Grad	student	BA	Forum mladih	Forum mladih
21	HAMAMDŽIĆ DAMIR	University of Pennsylvania	dr	USA		Forum mladih IZLAGAČ
22	HASIBOVIĆ SANIN	Univerzitet u Beču	M.A.	AT	Sekcija društvenih nauka	Sekcija društvenih nauka Forum mladih
23	HOTIĆ JASMIN	Ekonomski Fakultet Sarajevo	Apsolvent	BA	Business forum	Forum mladih Business forum

24	HRKIĆ RIFET	Edit Cowan University	student	AU		Sekcija društvenih nauka Sekcija humanističkih nauka Forum mladih Sekcija umjetnosti
25	ISAKOVIĆ ABDEL	Brookhaven National Laboratory; National Synchrotron Light Source	Dr	US	Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka	Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka Sekcija tehničkih nauka Business forum
26	IZIĆ AZRA	Privatno	Mr	AT		Sekcija društvenih nauka Forum mladih Business forum
27	JAMAKOVIĆ ALMERIMA	Delft University of Technology	M.Sc.	NL		Forum mladih Sekcija tehničkih nauka
28	JUSIĆ-SOFIĆ MEDINA	Fakultet	magistrant	BA		Sekcija društvenih nauka Sekcija humanističkih nauka Forum mladih Business forum
29	KARAMEHMEDOVIĆ AZRA	Post Danmark A/S	MSc	DK		Sekcija društvenih nauka Forum mladih
30	KLEPO LEJLA	Prirodno-matematički fakultet	dipl.ing	BA		Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka Sekcija tehničkih nauka
31	KOBILJAR EMINA	Harvard College	student	US		Sekcija društvenih nauka Forum mladih Business forum
32	KRESIĆ DRAGAN	Prirodno-matematički fakultet	dipl.ing	BA		Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka Sekcija tehničkih nauka
33	KULIĆ ALISA	International Management center Krems	student	AT		Forum mladih

34	KURTOVIĆ AMINA	Klinički Centar Univerziteta u Sarajevu	Dr.sci.	BA	Sekcija biomedicinskih nauka	Sekcija biomedicinskih nauka Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka Sekcija umjetnosti
35	LAČEVIĆ RENATA	Vijeće za rak (The Cancer Council Victoria), Melbourne, Australija	Gdja	AU		Sekcija društvenih nauka Sekcija humanističkih nauka Forum mladih Business forum
36	MEHONIĆ AIDA	London Centre for Nanotechnology	MA	GB		Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka Business forum
37	POŠKOVIĆ MERIMA	Politecnico di Torino	Dr. inz.	IT		Forum mladih Sekcija tehničkih nauka
38	MUJKIĆ SABINA	Urbanistični inštitut Republike Slovenije	Msc Cand.	SI		Sekcija društvenih nauka Forum mladih Sekcija tehničkih nauka
39	MUSIĆ BERINA	EL TARIK OIL d.o.o.	Dipl.ing.	BA	Business forum	Forum mladih Business forum
40	NUHBEGOVIĆ AJLA	UNIVERSITA DEGLI STUDI DI ROMA "SA- PIENZA", FACOLTA DI ECONOMIA	BA	IT		Forum mladih Business forum
41	OKIĆ ANEL	Medicinski fakultet Sarajevo	Dr medicine	BA	Forum mladih	Forum mladih Izlagrač: Razmjena studenata medi- cine u BiH i svijetu – kako organizovati i relazovati
42	ORUČ NERMIN	Sarajevo School of Science and Technology	M.Sc.	BA		Sekcija društvenih nauka Forum mladih
43	POŠKOVIĆ EMIR	Fakultet: Politecnico di Torino	inženjer	IT		Sekcija društvenih nauka Forum mladih Sekcija tehničkih nauka
44	PAŠALIĆ ADIS	Medicinski fakultet Sarajevo	Dr medicine	BA	Forum mladih	Forum mladih
45	POZDERAC DAMIR	HBC Architects	Mr.	US		Forum mladih Sekcija tehničkih nauka Business forum
46	PUPIĆ DŽENANA	KFUNI Graz	student	AT		Forum mladih

47	RAMIĆ ELMA	Zagrebački univerzitet - Ekonomski fakultet	student	HR		Forum mladih
48	RAMOVIĆ EMINA	MARECO INDEX BOSNIA	prof.	BA		Sekcija društvenih nauka Forum mladih
49	REDŽEPOVIĆ ARIJANA	Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu	dipl. ecc	BA		Forum mladih
50	ŠEHIC ALMA	Johannes Kepler Universität	Mr.sc.	AT		Sekcija društvenih nauka Forum mladih Business forum
51	SPAHIĆ AMIR	Sveučilište u Zagrebu	Mr.sc.	HR	Forum mladih	Forum mladih IZLAGAČ
52	STANIĆ DIJANA	Zagrebačko sveučilište - Prirodno - matematički fakultet - Biologija	student	HR	Forum mladih	Forum mladih
53	SVRAKA SANELA	RIVM	Msc ing.	NL	Sekcija biomedicinskih nauka	Sekcija biomedicinskih nauka Forum mladih Sekcija prirodno-matematičkih i biotehničkih nauka
54	ŠANTIĆ JELENA OIA	Fakultet političkih nauka Sarajevo	student	BA	Forum mladih	Forum mladih IZLAGAČ OIA: Saradnja omladinskih udruženja u BiH i dijaspori
55	TAVRA ANITA	The University of British Columbia	student.	Kanada	Forum mladih	Sekcija društvenih nauka Sekcija humanističkih nauka Forum mladih
56	TEFTEDARIJA ANDREA		Mr.sc.	NL		Forum mladih
57	VRANIĆ SEMIR	Institut za klinicku patologiju i citologiju, Klinicki centar Univerziteta u Sarajevu	Dr.med.	BA		Sekcija biomedicinskih nauka Forum mladih

58	ZEČEVIĆ ALEKSANDRA	The University of Western Ontario	Dr.	CA	Sekcija biomedicinskih nauka	Sekcija humanističkih nauka Sekcija biomedicinskih nauka Forum mladih
59	MASTILOVIĆ ALEKSANDAR	Elektrotehnički fakultet Sarajevo	student	BA	Forum mladih	Izlagač
60	CASPARI MANFRED	Gen.sekretar IETI	Specijalni gost	Be	Forum mladih	Izlagač
61	PAŠIĆ-HOSTERT JASMINA	Političke nauke Univerzitet Bon	student	DE	Forum mladih	
62	RIBIĆ EMINA	Političke nauke Sarajevo	student	BA	Forum mladih	
63	SALIHAGIĆ DINO	Akademija dramskih umjetnosti	student	BA	Forum mladih	
64	ŠAHINOVIĆ EDINA		student	BA	Forum mladih	
65	HOGIĆ NEDIM		student	BA	Forum mladih	
66	GANIĆ LEJLA		student	BA	Forum mladih	

APSTRAKTI UČESNIKA FORUMA MLADIH

MOGUĆNOSTI USPOSTAVLJANJA NAUČNE SARADNJE SA UNIVERZITETIMA U INOZEMSTVU-SAD

Damir Hamamdžić D.V.M., Ph.D
Senior Research Investigator and Assistant Director

*Penn Laboratory for Preclinical Cardiology
Department of Cardiology
School of Medicine
University of Pennsylvania
3400 Spruce Street
Philadelphia, PA 19104*

Sažetak

Uspostavljanje saradnje sa institucijama izvan zemlje je jedan od veoma značajnih uvjeta za razvoj nauke i obrazovanja u zemljama u razvoju. Mogućnosti za saradnju ustanova iz SAD-a i Bosne i Hercegovine se generalno mogu podijeliti u tri grupe: **1.** Međudržavni ugovori i saradnja zasnovana na finansijskoj pomoći koju dodjeljuje vlada SAD-a. Ovo su vrlo rijetki i kratkoročni vidovi saradnje koji gotovo isključivo bivaju podržani samo dijelom finansijske pomoći nekoj državi. Univerziteti i naučne institucije rijetko su prioriteti u konačnoj podjeli ovih finansijskih sredstava. **2.** Međuuniverzitetska saradnja zasnovana na kontaktima između univerziteta iz inostranstva i univerziteta i naučnih instituta iz SAD-a. Ovakvi vidovi saradnje su nešto češći i gotovo redovno su finansirani putem zajedničkih grantova. Za ovaj vid saradnje potrebno je uložiti mnogo truda u razvijanje odnosa, kao i za osmišljavanje i provođenje u djelo specifičnih programa i projekata **3.** Direktni lični kontakti naučnika iz odgovarajućih naučnih oblasti. Ovaj treći vid direktne saradnje je najčešći, a istovremeno i vid saradnje sa najboljim mogućnostima za uspjeh. I ovaj, kao i međuuniverzitetski vid suradnje zasniva se na ličnim kontaktima, a najčešće je finansiran putem grantova koje državne i privatne fondacije dodjeljuju naučniku sa američkog univerziteta ili lično vama uz podršku kolege sa američkog univerziteta. Iako se čini da je ovaj treći vid saradnje previše individualiziran i da je koristan samo za osobu koja uspostavlja saradnju, to nije tačno. Naučnici koji na ovaj način steknu nova znanja i iskustva, čak i ako odluče da se ne vrate u zemlju, ostaju vezani za svoje fakultete i ličnim doprinosom i kontaktima mogu nastaviti plodnu saradnju sa matičnim univerzitetima.

FORUM MLADIH TEHNIČKI UNIVERZITET BEČ: MOGUĆNOSTI STUDIRANJA I NAUČNE SARADNJE

Dipl. Ing. Dr. Amela Ajanović
Technical University of Vienna
Gusshausste. 25-29/373-2, 1040 Vienna, Austria
E-mail: ajanovic@eeg.tuwien.ac.at

Sažetak

Tehnički univerzitet u Beču je jedan od najstarijih tehničkih univerziteta na njemačkom govornom području. Čine ga osam fakulteta i 68 instituta, koji se bave obrazovnim i istraživačkim radom. U zimskom semestru 2006/2007 bilo je oko 17.000 upisanih studenata na TU Beč od čega oko 2.900 stranih studenata.

Od 2004. godine petogodišnji diplomski studij je podijeljen na dva dijela: „bachelor“ u trajanju od tri godine i magistarski studij u trajanju od dvije godine.

Upisni rok u zimski semestar je od sredine jula do kraja oktobra, a u ljetni od sredine februara do kraja marta. Upisnina od 742,08 eura se plaća po semestru.

Tehnički univerzitet u Beču ima bilateralne dogovore za kooperaciju u polju nauke i obrazovanja sa 58 univerziteta u nekoliko različitih zemalja.

Svi instituti tehničkog univerziteta se bave istraživačkim radom te imaju učešća u brojnim internacionalnim projektima, tako da postoji mogućnost saradnje sa Univerzitetom u Sarajevu, a u nekim oblastima je i vrlo poželjna.

Ključne riječi: studiranje, istraživački rad, saradnja

FORUM MLADIH REFORMA OBRAZOVANJA - KAKO APLICIRATI PROJEKTIMA EU NAMIJENJENIM NAUČNOJ SARADNJI – ISKUSTVA REPUBLIKE HRVATSKE

Amir Spahić

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet organizacije i informatike

e-mail: amir.spahic@foi.hr

Sažetak

Posljednjih nekoliko godina svjedoci smo velikih promjena u obrazovnom sustavu. Kao što je to tema kod nas, reforma obrazovanja je još izraženija u zemljama Europske unije. Lisabonska agenda i Bolonjska deklaracija neki su od osnovnih dokumenata i smjernica kojim putem ide europsko obrazovanje. Ulažu se veliki naponi, a uz to i velika sredstva za modernizaciju i usklađivanje obrazovnih sustava europskih zemalja. Sve s ciljem suočavanja sa izazovima globalizacije te kreiranja novih radnih mjesta i jačanja europske ekonomije. Zemlje EU koriste više zajedničkih izvora financiranja, tj. fondova, da bi se postigli zacrtani ciljevi. Nekoliko europskih izvora financiranja su dostupni i zemljama u regiji. Kada govorimo o reformi visokog obrazovanja u BiH, najvažniji je TEMPUS program.

Osim Tempus programa moguće je sudjelovati i u Erasmus Mundus programu koji potiče suradnju, te mobilnost nastavnog kadra i studenata među EU i zemljama partnerima.

Kada se govori o znanstveno-istraživačkoj suradnji, moguće je sudjelovati i u krovnom europskom fondu – Sedmom okvirnom programu (FP7 - 7th Framework Programme). FP7 fond je planiran za razdoblje 2007-2013. godine i ima ukupni budžeta oko 53 milijarde eura.

Osim navedenih fondova postoji i dosta manjih fondova i programa pomoći koji su dostupni institucijama u Bosni i Hercegovini. Zajedničko ovim programima suradnje je da financiranje ide na principu odobravanja financiranja predloženih projekata. Razočaravajuća činjenica je da veći

dio rezerviranih sredstava ne bude iskorišteno i sredstva ostaju u europskim fondovima. Neophodno je poraditi na motiviranju institucija u BiH da se uključuju u europske programe te ih obučiti tehnikama i vještinama prijavljivanja i vođenja međunarodnih projekata. Odgovornost za trenutnu situaciju se nalazi na svim razinama. Pošto se radi o bottom-up pristupu i projekti su inicirani od strane samih znanstvenika, nastavni i istraživački kadar treba početi razmišljati projektno i aktivno tražiti prilike. Onima koji žele pokrenuti europske projekte, upravljačke strukture na univerzitetima trebaju dati punu i stvarnu podršku. Na institucijama vlasti je da daju podršku u vidu smanjenja birokratskih procedura, dodjeljivanja novih radnih mjesta službama koje su potrebne za provođenje međunarodnih projekata, te informiranja o dostupnim linijama financiranja.

FORUM MLADIH ODVIJANJE PROCESA OBRAZOVANJA U INOZEMSTVU – PRIMJER RUSKE FEDERACIJE

Azra Dedić

WIRTSCHAFTSUNIVERSITÄT WIEN, Augasse 2-6, 1090 Vienna, Austria

Plekhanov Economic Academy, Stremyanny Pereulok 36, Moscow, Russia

E-mail adresa autora: azra_dedic@hotmail.com

Sažetak

Ruska Federacija, dio bivšeg SSSR-a, je zemlja sa posebnim putem razvoja i svojim specifičnostima, kako sistema školovanja, tako i svakodnevnog života društva. Generalno gledajući, Rusija ima najveći broj akademika u svijetu.

Visoko obrazovanje u Rusiji sa svim svojim stadijama (dodiplomskog i postdiplomskog) traje duže nego u većini europskih zemalja zbog specifičnih međustadija školovanja i produživanja vremena do dostignuća titule doktora nauka.

Obrazovanje u Ruskoj Federaciji se karakterizira velikim brojem starijeg akademskog osoblja, moćnom teoretskom bazom i viševjekovnim iskustvom. Ali također su prisutni i nedostaci poput manjka obučavanja u metodologiji, metodici i sinergetičkim procesima. Implementiranje stečenog znanja u Ruskoj Federaciji potpuno ovisi o ličnoj inicijativi kako osoblja sveučilišta, tako i studenata. Sistem se nalazi u procesu prilagodbe ka potrebama svjetskog tržišta rada.

Prema tome, sistem visokog obrazovanja u Ruskoj Federaciji je sličan po svojoj prelaznosti od jednog oblika prema drugom ka obrazovanju u Bosni i Hercegovini. Što dokazuje da je potrebna suradnja radi obmjena iskustvom „prelaza“ kako putem studentskih razmjena, tako i profesorskih, naučnih konferencija i sličnih aktivnosti.

Ključne riječi: Ruska federacija; obrazovanje; lična inicijativa; prelaz

FORUM MLADIH

KAKO MLADI SVOJIM ZNANJEM MOGU POMOĆI BIH U PROCESU REFORME OBRAZOVANJA? POTENCIJAL DIJASPORE

Butina Ivan

*The Bologna Center Johns Hopkins University
Paul H. Nitze School of Advanced International Studies (SAIS)
Via Belmonte 11
40126 Bologna, Italy
E-mail:ivanbutina@gmail.com*

Sažetak

Savez „Mlada Dijaspورا“ BiH je nevladina i nestranačka organizacija koja okuplja omladinska i studentska bh. udruženja u inostranstvu. Savez „Mlada Dijaspора“ BiH također okuplja stotine pojedinaca koji žive širom svijeta a ne pripadaju niti jednom udruženju.

Jedan od glavnih ciljeva Saveza „Mlada Dijaspора“ BiH je da se okupe mladi visoko obrazovani i uspješni ljudi koji žive u inostranstvu i da im se omogući bolji kontakt sa Bosnom i Hercegovinom. Znanje i iskustvo koje su mladi stekli u inostranstvu čine ogroman potencijal koji Bosna i Hercegovina ne smije da izgubi. U suprotnom, taj potencijal će se ostvariti samo u korist država gdje mladi Bosanci i Hercegovci žive. Dodatni razlog zbog kojeg Bosna i Hercegovina treba da obrati više pažnje svojim mladima u inostranstvu je manjak kadrova u brojnim sektorima. Ljudski resurs koji čini omladinu širom svijeta je najveće bogatstvo dijaspore Bosne i Hercegovine. Uloga Saveza „Mlada Dijaspора“ BiH je da se ono okupi i usmjeri u korist razvoja Bosne i Hercegovine.

Budući da su članovi većinom sadašnji ili bivši studenti sa svjetskih univerziteta, jedan od sektora gdje Savez „Mlada Dijaspора“ BiH može dati značajan doprinos razvoju Bosne i Hercegovine je visoko obrazovanje. To se dokazalo i kroz brojne radionice na temi visokog obrazovanja tokom „II susreta mladih BiH iz svijeta“, koji je održan od 21. 07 do 28. 07. 2008. godine. Glavni način na koji, mladi koji žive širom svijeta, mogu da pomognu u procesu reforme visokog obrazovanja je kroz prenosenje bolje prakse iz država u kojoj žive. Druga uloga koju mladi u inostranstvu mogu imati je kao dodatni kanal za stvaranje veza sa akademskim svijetom van Bosne i Hercegovine. Na kraju, sami mladi koji danas žive u inostranstvu mogu da se vrate u Bosnu i Hercegovinu i tako direktno se uključe u proces reforme visokog obrazovanja noseći sa sobom svoje znanje i iskustvo. U svemu ovome, naravno, veoma je važna podrška institucija Bosne i Hercegovine i njihova spremnost da maksimalno iskoriste potencijal mlade dijaspore Bosne i Hercegovine.

FORUM MLADIH
ISKUSTVA KOJA SU MLADI IZ INOZEMSTVA STEKLI NA UNIVERZITETIMA U SVIJETU
– KAKO SE ODVIJA PROCES VISOKOG OBRAZOVANJA U INOZEMSTVU?
STUDIJ U REPUBLICI AUSTRIJI

Berberović Elvira
Savez Mlada dijaspora

Mlada Dijaspورا BiH, Studentsko udruženje Collegium Bosniacum

-Kako započeti studij u Austriji?

Objašnjenje postupka apliciranja na bečkom Univerzitetu. Informacije o potrebnoj dokumentaciji za apliciranje, te informacije o načinu predavanja zahtjeva za vizu.

Dokumenti potrebni za upis na Univerzitet u Beču:

- Internacionalni rodni list
- Svjedočanstvo o završenom četvrtom razredu srednje škole, prevedeno na njemački jezik i ovjereno u sudu
- Svjedočanstvo o položenoj maturi, prevedeno na njemački jezik i ovjereno u sudu
- Ispunjen formular koji se može naći na <http://studentpoint.univie.ac.at>, kao i sve ostale potrebne informacije na njemačkom i engleskom jeziku.
- Potvrda da ste upisani na fakultet u BiH.

Podnošenje zahtjeva za vizu

Da biste mogli studirati u Austriji potrebna Vam je studentska viza koju izdaje Ambasada Republike Austrije.

Vizu ćete dalje produžavati u Austriji.

Da biste dobili studentsku vizu za Austriju potrebna Vam je slijedeća dokumentacija:

- Zahtjev za izdavanje vize (ovaj zahtjev možete dobiti u Ambasadi),
- Rješenje o prijemu na Univerzitet (Bescheid),
- Dvije kopije pasoša,
- Dvije slike,
- Međunarodni rodni list (vadite ga u općini u kojoj ste prijavljeni),
- Uvjerenje o nekažnjavanju u originalu i prevedeno i ovjereno na njemački jezik od sudskog tumača,
- Dokaz o izvoru finansiranja troškova života u Austriji. (To je izvod računa na kojem je položeno 5.100 eura. Novac možete uplatiti u bilo kojoj banci),
- Izjava roditelja/staratelja ili poslodavca o finansiranju u originalu i prevedeno na njemački jezik i ovjereno od sudskog tumača. (Ovom izjavom Vaši roditelji/staratelji ili poslodavac preuzimaju obavezu finansiranja Vaših troškova tokom Vašeg boravka u Austriji. Izjavu je potrebno ovjeriti u općini Vašeg prebivališta),
- Uvjerenje o statusu redovnog studenta (uvjerenje sa Vašeg fakulteta u BiH/HR/YU),
- Potvrda o smještaju u Austriji. (Ukoliko ste putem interneta rezervisali mjesto u studentskom domu, zamolite da Vam pošalju potvrdu rezervacije. Ukoliko ćete prvo boraviti kod prijatelja/rodbine zamolite ih da Vam pošalju kopiju ugovora o iznajmljivanju stana i potvrdu o njihovoj boravišnoj dozvoli),
- Potvrda o zdravstvenom stanju/ljekarsko uvjerenje,
Da biste izvadili vašu potvrdu potrebno je da u Ambasadi Republike Austrije uzmete obrazac i odete kod ljekara u jednoj od državnih bolnica. Radi se o klasičnom zdravstvenom uvjerenju. U Ambasadi Republike Austrije se nalazi i lista ljekara koji vrše kompletne preglede. No, pregled na listi navedenih ljekara nije obavezan,
- Osiguranje
Da biste dobili austrijsku vizu potrebno je da izvadite putno osiguranje za 2 sedmice. Ovo osiguranje možete izvaditi u svim osiguravajućim kućama.

Oficijelna stranica univerziteta: <http://www.univie.ac.at>

-Koji se uslovi moraju ispuniti da bi se produžila viza?

Svi mladi koju borave u Austriji preko studentske vize moraju pravdati svoj boravak pred institucijama jednom godišnje.

Moraju skupiti potrebnu dokumentaciju koja dokazuje da su u Austriji samo radi studija. To znači da moraju, između ostalog, imati dokaze da mogu sami sebe izdržavati i da ne ovise o pomoći države Austrije te moraju imati određeni uspjeh na fakultetu.

Prije isteka

- Formular /molba za produžetak vize,
- Dokaz da studirate i dokaz o uspjehu na fakultetu – Moraju se položiti ispitu koji ukupno nose 8 sedmičnih sati,
- Pasoš, slika,

- Dokaz o boravku u Beču tzv. Meldezettel,
- Dokaz da možete sami sebe izdržavati / izvod sa tekućeg računa (za sada za studente ispod 24 god. Oko 3.600 eura, a za studente preko 24 godine 7.200 eura),
- Dokaz da živite u Beču (ugovor iz studentskog doma ili iznajmljenog stana),
- Izvod osiguranje (za sada iznosi oko 23 eura, drugu polovinu cijene snosi država).

-Studentski život u Austriji/ položaj bh. studenata u Austriji

Opis studentskog života i problema sa kojim se bh. studenti najčešće susreću tokom njihovog studija u Republici Austriji.

Veliki problem, najvjerovatnije i najveći što se tiče studija u Austriji jeste radna dozvola koja se jako teško može dobiti u Beču. I ako se dobije radna dozvola, zarada se ograničava na oko 344 eura mjesečno, što ni blizu nije dovoljno da bi se vodio normalan život u jednom gradu kao što je Beč (za život u Beču je potrebno minimalno 500 do 600 eura mjesečno).

Veliki broj naših studenata nije u stanju da bude finansiran od strane roditelja iz BiH, što je logično ako se poredi standard BiH i prosječna plata u BiH sa standardom u Austriji, a naročito u Beču koji je najskuplji grad u Austriji. Zbog toga naši studenti često rade teške fizičke poslove pored studija. A to je naravno otežavajuća okolnost koja usporava tok studija.

Jedan od većih problema kod studenata jeste njemački jezik (ako ne posjeduju prethodno znanje) što naravno, također, otežava studij.

Sljedeći veliki problem je izoliranost naših studenata. Veliki broj naših studenata se druži samo sa svojim zemljacima i samim tim otežava svoju integraciju, a učenje jezika je time, također, usporeno.

Inače, naši studenti su veoma dobro prihvaćeni u Austriji, te imaju sve mogućnosti (ukoliko to nije isključeno njihovom boravišnom dozvolom) kao i austrijski studenti.

-Kratak opis austrijskih fakulteta i načina studiranja (prvenstveno na primjeru Pravnog fakulteta i Bečkog univerziteta).

Opšte informacije o fakultetima i univerzitetima.

Preko opisa fakulteta i univerziteta u Austriji istaći pozitivne strukture i uočiti da li bi se neki postupci ili tehnike mogle primijeniti i u BiH (tj. ukoliko nisu već primijenjene).

Na austrijskim fakultetima se pridaje velika važnost praksi. (Vježbe na Pravnom fakultetu kao primjer)

Maksimalno iskorištavanje tehničkih mogućnosti, web stranica, online prijave ispita, uvid u ocjene, štampanje dokaza o uspjehu na fakultetu,...

Pravljenje rasporeda ispita, biranje profesora, ovisno od fakulteta (Fakultet političkih nauka kao primjer)

Tri do četiri puta (ovisno od fakulteta) se može polagati jedan ispit, 4. odnosno 5. put se polaže pred komisijom. Ako se tada ne položi gubi se pravo na školovanje na tom fakultetu u tom gradu.

FORUM MLADIH PROJEKAT RAZMJENE STUDENATA MEDICINE

Anel Okić

BoHeMSA
Bosnian and Herzegovinian Medical Students Association
Ul. Čekaluša 90
71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
International Federation of Medical Students Association
c/o World Medical Association
BP 63, 01212 Ferney-Volitare
CEDEX, France
E-mail: anel_okic@hotmail.com

Sažetak

BoHeMSA je Udruženje studenata medicine u BiH. Punopravna je članica IFMSA-e - Međunarodne federacije udruženja studenata medicine. U njoj djeluje 6 komiteta: za neprofesionalne i naučne razmjene, javno zdravstvo, ljudska prava i mir, reproduktivno zdravlje te medicinsku edukaciju.

Program razmjene studenata je počeo 2005. godine i danas imamo preko 40 bilateralnih ugovora sa zemljama širom svijeta. To znači da naši studenti imaju šansu da se školuju i usavršavaju na prestižnim klinikama širom svijeta u trajanju od mjesec dana, a također da gostujući studenti borave u našoj zemlji. Osim edukativnog karaktera ove razmjene imaju i kulturni karakter koji omogućava da studenti upoznaju različite kulture i upoznaju običaje drugih zemalja. U sklopu IFMSA - Međunarodne federacije udruženja studenata medicine godišnje se razmijeni oko 7.000 studenata u preko stotinu država svijeta. Smatramo da je veliki uspjeh za naše studente, fakultete, gradove i državu jedan ovakav projekat.

RADOVI UČESNIKA FORUMA MLADIH

Forum mladih 2. kongresa bh- naučnika iz zemlje i svijeta

“Visoko obrazovanje u BiH u daljem procesu evropskih integracija mogućnosti i perspektive“

Daria Duilović,
viša savjetnica za obrazovanje,
Ured visokog predstavnika u BiH (OHR)
30. kolovoz 2008.

Prenosim vam srdačne pozdrave visokog predstavnika, koji danas, nažalost, nije mogao biti ovdje, kao i njegove iskrene želje za uspješan i produktivan rad.

Danas obrazovanje predstavlja jedan od osnovnih kriterija konkurentnosti, bogatstva i moći: razlike u spolu, društvenom i bilo kojem drugom porijeklu uz pomoć dobrog obrazovanja mogu biti relativno brzo izjednačene. Obrazovanjem takođe direktno oblikujemo uvjete kulturnog, društvenog i ekonomskog rasta i razvoja države i društva, i upravo stoga je na nivou svake države neophodno utvrditi osnovne ciljeve i vrijednosti koje treba sadržati i promovirati njen obrazovni sustav.

Rat u Bosni i Hercegovini, njeno poslijeratno ustavno uređenje, paralelno odvijanje procesa rekonstrukcije, tranzicije i globalizacije, te proces uključivanja u evropske i euro-atlanske integracije i usvajanje “evropskih standarda” imaju višestruk utjecaj na našu svakodnevicu, pa tako i na aktualno stanje u

obrazovanju. Uz rad i poduzetništvo, obrazovanje i obuka su sigurno najbitniji elementi kojim se određuje položaj mladih i najbitniji elementi omladinske politike svake države i društva. Uz to, dva osnovna cilja svih država i društava u tranziciji, **pluralističku demokraciju i tržišnu ekonomiju**, moguće je ostvariti samo kvalitetnim i modernim obrazovnjem i obukom. Obrazovni sustav i obrazovanje, dakle, moraju s jedne strane biti u službi razvoja otvorenog društva, a s druge u službi ekonomskog rasta i razvoja i stvaranja boljih uvjeta života i većih mogućnosti zapošljavanja njenih građana. Pored uobičajenih, nimalo lakih problema koji su pratili reformu obrazovanja u svim državama u tranziciji, u Bosni i Hercegovini postoji još nekoliko dodatnih, od kojih valja posebno istaći "nacionalizaciju" umjesto modernizacije obrazovnog sustava i administrativnu fragmentaciju obrazovnog sustava, sukladnu post-daytonskoj organizaciji Bosne i Hercegovine.

Iako zbog velikog senzibiliteta i značaja obrazovanja u smislu identiteta, kulture i tradicije svake države-članice, Europska unija ni danas, više od 50 godina nakon svog osnutka, zvanično nema "zajedničku obrazovnu politiku", na razini Unije postoji puna suglasnost o najvažnijim ciljevima i vrijednostima koje treba sadržati i promovirati svaki obrazovni sustav.

Kako bi EU postala najkonkurentnija i najdinamičnija *knowledge-based* ekonomija svijeta i kao takva sposobna za održiv gospodarski rast i visok stupnj socijalne kohezije, šefovi država i vlada su 2000. godine usvojili tzv. Lisabonsku strategiju i zatražili hitnu modernizaciju obrazovnih sustava kako bi EU postala svjetski lider u smislu kvaliteta obrazovanja i obuke. Na razini srednjeg stručnog i visokog obrazovanja, koji su vitalni za gospodarski rast i konkurentnost, razvijene su i usvojene posebne strategije, poznate kao "Kopenhaški" i "Bolonjski process".

I europske države-nečlanice Unije – uključujući i BiH – pridružile su se ovim procesima u pokušaju stvaranja paneuropskog odgovora na globalne društvene i gospodarstvene izazove. U praksi, ovo je zahtijevalo suštinsku transformaciju obrazovanja i obuke u cijeloj Uniji, na osnovu zajedničkih principa, ciljeva i razmjene iskustava ("*best practices*"), primjenom tzv. otvorene metode koordinacije ("*open method of coordination*"), ali tako da svaka država-članica promjene prilagodi vlastitom kontekstu i tradiciji. Na svim razinama obrazovanja sustavno je promijenjena osnovna obrazovna paradigma, i umjesto "enciklopedijskog" znanja i gomilanja činjenica, naglasak je sada na funkcionalnom, upotrebljivom znanju i vještinama. To je podrazumijevalo nove nastavne metode i pristup učeniku i studentu, u smislu što bolje pripreme mladih za nastavak obrazovanja (u smislu cjeloživotnog učenja), zapošljavanje i snalaženje u svakodnevnim životnim situacijama. Kao odgovor na brze društvene promjene i tranziciju u "društvo znanja", te stalnu potrebu za stjecanjem novih znanja i vještina, u EU se razvija koncept **cjeloživotnog učenja**, koji podrazumijeva neprekidno stjecanje znanja, tijekom cijeloga života. To se ostvaruje kroz formalno i neformalno obrazovanje i obuku. Ekonomske promjene, pak, podrazumijevaju promjene na tržištu rada i u strukturi zanimanja, tražeći nova znanja i ubrzani porast informatizacije. Polazeći od ovih promjena, pored lingvističke i matematičke pismenosti, EU je početkom 21. stoljeća definirala pet ključnih sposobnosti koje svaki obrazovni sustav mora razvijati:

- Prirodno-znanstvena pismenost;
- Strani jezici;
- Informatičko-komunikacione sposobnosti;
- Tehnička kultura;
- Poduzetništvo i društvene vještine.

Strateške pravce razvoja i politiku obrazovanja u BiH potrebno je prilagoditi ovom kontekstu, imajući pri tom na umu da oni istovremeno moraju odgovoriti i na specifične unutarnje izazove, kao što su izuzetno visok stupanj nezaposlenosti i nekonkurentnosti radne snage, vrlo loša povezanost sa sektorom rada i zapošljavanja, nezadovoljavajuća obrazovna struktura i informatička pismenost, osjetno povećana socijalna isključenost djece i mladih iz reda siromašnih, te povratničke i seoske populacije.

Kako bi postao euro-kompatibilan i konkurentan, obrazovni sustav u BiH, a prvenstveno segmenti srednjeg stručnog i visokog obrazovanja, moraju

hitno početi s ispunjavanjem konkretnih zahtjeva Bolonjskog i Kopenhaškog procesa, i u isto vrijeme postati dugoročno održivi tako što će prevazići aktualne političke, financijske, administrativne i druge prepreke.

Kako bi se to ostvarilo, sustav srednjeg stručnog i visokog obrazovanja u BiH mora se razvijati i biti baziran na bliskoj suradnji i koordinaciji obrazovnih (ali ne samo obrazovnih!) vlasti na svim razinama, što podrazumijeva i razvoj i usklađivanje zakonodavstva, obrazovne politike (policy), strategija i razvojnih planova – na državnoj razini. Kako bi se postigao taj cilj, cjelokupanu reformu obrazovanja potrebno je i moguće unaprijediti uspostavljenjem najmanje **četiri** jednako važna okvira u kojima će se ona odvijati.

Prvo, na državnoj razini hitno treba završiti uspostavu modernog **zakonskog okvira** srednjeg stručnog i visokog obrazovanja, koji će biti euro-kompatibilan i okrenut budućnosti, izgradnji Europskog prostora visokog obrazovanja, Europskog istraživačkog prostora i slično. U BiH je tek 2007. godine napokon usvojen dugo iščekivani Okvirni zakon o visokom obrazovanju u BiH¹, a nedavno je usvojen i Okvirni zakon o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u BiH, čime je (barem u prvoj fazi) zaokružen zakonodavni okvir na državnoj razini koji bi trebali omogućiti bržu i bolju provedbu europskoj standarda u ovoj oblasti, kriz ispunjenje zahtjeva Bolonjskog i Kopenhaškog procesa.

Drugo, revizija i harmonizacija **okvira za financiranje** obrazovanja, primarno bazirana na formuli **po đaku/ studentu**, izuzetno je bitna jer su postojeći financijski mehanizmi često nepravedni i neefikasni, a u visokom obrazovanju i netransparentni, pa tako pružaju mogućnost za diskriminaciju i istovremeno uzrokuju gubitak ionako ograničenih javnih sredstava koja se izdvajaju za obrazovanje.

Treće, **politika (policy), strategija i planovi** za razvoj obrazovanja, također, se trebaju donositi na državnoj razini, **sa jasnom perspektivom regionalnog razvoja i europskih integracija**, posebice u oblasti srednjeg stručnog i visokog obrazovanja, poslijediplomskim studijama, znanosti i istraživanju. Upravo to bi trebala biti jedna od najvažnijih zadaća nedavno² uspostavljene Konferencije ministara obrazovanja u BiH.

Četvrto, i konačno, novi **institucionalni okvir**, a prvenstveno neovisne agencije za sve razine obrazovanja na državnoj razini trebale su biti osnovane i početi s radom prije ljeta ove godine. Do sada je jedino uspostavljena Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, i imenovan njen direktor. Nažalost, natječaj za direktora Centra za informiranje i priznavanje – tijela za priznavanje međunarodnih kvalifikacija u visokom obrazovanju na razini BiH - zbog nedovoljnog interesa i broja prijavljenih – već drugi put je ponovljen, zbog čega Centar do daljnjeg ne može profunkcionirati.

Nakon nekoliko godina stagnacije danas smo ipak na korak do zaokruživanja okvira u kojem bi se trebala provoditi reforma obrazovanja u BiH. Pri tome treba imati na umu da je ovaj okvir tek uvjet i sredstvo, a nipošto ne cilj reforme obrazovanja. Što se pak tiče njene suštine, odnosno sadržaja, za to će trebati još više vremena, energije i znanja. Tako je neophodno harmonizirati i okvir i sve korake razvoja srednjeg stručnog i visokog obrazovanja sa razvojem znanosti i istraživanja.

I gdje je BiH danas? Nažalost, i formalno i suštinski, još uvijek pri samom dnu europskog kontinenta: usvajanje Okvirnog zakona o visokom obrazovanju tek je prvi i to formalni korak u ispunjavanju zahtjeva Bolonjske deklaracije i Lisabonske konvencije.

Veliki problem sa provedbom okvirnih zakona u BiH je to što država – naime u oblasti obrazovanja nema ni nadzor ni inspekciju ni provedbene mehanizme, te je gotovo stvar dobre volje nadležnih vlasti na nižim razinama da li će i u kojoj mjeri provoditi okvirne zakone.

1 Usvojen 30. 7. 2007. godine

2 Memorandum o razumijevanju, kojim se uspostavlja ova Konferencija, potpisali su državni i entitetski premijeri 24. 1. 2008. godine

OZVO je predvidio rok od šest mjeseci za usklađivanje zakona o visokom obrazovanju na našim razinama vlasti, koji je istekao 15. 2. 2008. godine. Do danas je samo Tuzlanski kanton usvojio novi zakon u potpunosti usklađen sa okvirnim zakonom. OZVO je predvidio i unutarnju integraciju sveučilišta u roku od godinu dana, odnosno do 15. 8. 2008. godine, na čemu je takođe vrlo malo učinjeno, pa se već sada može zaključiti da ni taj rok u slučaju većine sveučilišta neće biti ispoštovan. Izuzeci su univerziteti u Tuzli i Zenici, koji već neko vrijeme djeluju kao integrirani, te univerziteti u Republici Srpskoj, koji su u integraciju krenuli i prije donošenja OZVO, sukladno entiteskom tj. RS Zakonu o visokom obrazovanju. Veliki problem je i to što je neto stopa upisa mladih u visoko obrazovanje samo 24 posto, od čega ih tek 10 posto završava studij u roku.

Primarni strateški ciljevi na ovoj razini obrazovanja su povećati upis u visoko obrazovanje na razinu regionalnog prosjeka od barem 32 posto, provesti Lisbonsku konvenciju (kroz rad Centra za informiranje i priznavanje dokumenata, koji je u osnivanju), te sukladno Bolonjskom procesu provesti funkcionalnu integraciju sveučilišta, uspostaviti i razvijati jedinstveni sustav od tri ciklusa studiranja (dosljednim uvođenjem magistarskog i doktorskog studija), sustav praćenja i osiguranja kvaliteta, povezati visoko obrazovanje sa znanstveno-istraživačkim radom, omogućiti mobilnost studenata i nastavnog osoblja dosljednim uvođenjem ECTS-a, usvojiti okvir kvalifikacija u visokom obrazovanju na razini BiH³.

Pored niskog stupnja uporabe informatičke tehnologije, jedan od velikih problema u visokom obrazovanju je nedovoljno izučavanje, odnosno niska razina znanja stranih jezika i profesora i studenata, što predstavlja problem kada je u pitanju pristup stručnoj literaturi, ali i stoga što bi ovi drugi u budućnosti jedan semestar trebali studirati ne samo van matičnog univerziteta nego i van zemlje i svog govornog područja. Ovo je i preduvjet za aktivno sudjelovanje u BiH u programima Erasmus i Socrates.

Glavna zadaća policy-makera, a prvenstveno Konferencije ministara obrazovanja, trebala bi biti usklađivanje obrazovnih politika i strateških planova razvoja obrazovanja, obrazovnog zakonodavstva, obrazovnih standarda, te strategija i planova aktivnosti za integraciju BiH obrazovanja u EU, regionalnu i međunarodnu suradnju u obrazovanju.

U cilju približavanje europskim integracijama uopće, a naročito onima u obrazovanju, u predstojećem periodu bi se Konferencija trebala prioritarno angažirati na sustavnom uvođenju europskih standarda, europske dimenzije i europskih sadržaja u bih-obrazovni sustav.

Što se tiče standarda, to se posebno odnosi na srednje stručno obrazovanje i obuku i primjenu Kopenhaškog procesa, te visoko obrazovanje i primjenu Bolonjskog procesa i Lisabonske konvencije.

Što se tiče europske dimenzije i sadržaja, to se posebno odnosi na visoko obrazovanje i predmete i nastavne planove koji se bave europskim pravom, ekonomijom, politikom, institucijama, jezicima EU, što bi mlade još na studiju trebalo pripremiti za konkretan rad na procesu EU integracija. Nažalost, u ovom trenutku samo mali broj fakulteta u svojim dodiplomskim i/li poslijediplomskim studijama nudi ovu vrstu sadržaja.

Kada se razmatraju mogućnosti i perspektive razvoja visokog obrazovanja u i za europeke integracije, valja imati na umu da mali sustavi visokog obrazovanja, kao što je ovaj u BiH, naprosto ne mogu razvijati sami. Također, ne mogu ni ispuniti odgovarajuću razinu kvaliteta u visokom obrazovanju, znanosti i istraživanju u svim disciplinama i programima koji su nužni za skladan razvoj države, društva, kulture, gospodarstva i slično.

Održivost i napredak unutar Bolonjskog procesa i Europskog prosora visokog obrazovanja i istraživanja u slučaju naše zemlje mogući su samo ako visokoškolske ustanove udruže svoje snage i profiliraju svoje programe na razini BiH, prije nego to isto učine na regionalnoj razini, prvenstveno unutar

3 "national qualification framework"

“*mutual intelligibility*” zone (Hrvatska, BiH, Srbija i Crna Gora). Na taj način bi se najbolje mogli iskoristiti institucionalni, ljudski i finansijski resursi i istovremeno najučinkovitije zadovoljiti gospodarske i društvene potrebe ovih država.

Jedan od prioriteta bi, također trebao biti razvoj međunarodne suradnje i razmjene i veća ponuda tzv. “*joint degrees*” programa (koji se zajednički provode na domaćim i stranim visokoškolskim ustanovama) kojima se, uz automatsko priznavanje diploma, na najbolji način istovremeno osigurava kvaliteta, te stimulira mobilnost studenata i profesora.

U BiH ima malo ovakvih programa. Jedan od rijetkih uspješnih izuzetaka je Centar za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerziteta u Sarajevu, koji od 1999. godine nudi sve više različitih “*joint degrees*” programa sa nekim od najboljih evropskih i američkih visokoškolskih ustanova, i koji je već odigrao značajnu ulogu u zaustavljanju, pa i preokretanju odliva mozgova. Umjesto zaključka i preporuka, u najkraćem, bilo bi dobro da se ovaj izuzetak pretvori u pravilo na svim visokoškolskim ustanovama u BiH.

Petković Milan

“Potrebe studenata iz BiH-deficiti u procesu obrazovanja”

O potrebama studenata najbolje može govoriti student, ali ne nekakvim naučnim radom ili referatom, nego narativno i kroz primjere, jer egzaktnu podatke niko ne pamti, a i nadležni ih ne žele čuti. Govoriti o potrebama u BiH znači, istovremeno, govoriti i o problemima, ali je još teže naći rješenja tih problema...Problem je uopšte govoriti o državi Bosni i Hercegovini, toj državi “*sui generis*”, koju svaki teoretičar definiše na drugačiji način, koju svaki građanin osjeća na drugačiji način. Međutim, tema o kojoj ja treba da govorim nije država BiH, nego njeni studenti i njihov problemi. Ali, ne mogu da ne primijetim da veliki broj problema tih studenata ne bi postojao da ova država nije nesređena i komplikovana kao što jeste. Moram da kažem da ja ne mogu da govorim o problemima studenata iz cijele BiH, mogu da govorim samo o problemima studenata iz Republike Srpske, jer je visoko obrazovanje u nadležnosti entiteta, iako postoji Okvirni zakon o visokom obrazovanju s kojim entitetski zakoni nisu u potpunosti usaglašeni...Sardnja studentskih organizacija iz RS i iz Federacije je na veoma niskom nivou i to predstavlja jedan od problema, jer je svim studentima potrebna razmjena iskustava, kako dobrih tako i loših. Smatram da ću, govoreći o problemima studenata iz RS-a, u velikom govoriti i o problemima studenata iz Federacije, jer su to slični ako ne i isti problemi.

Trenutno jedan od najvećih problema jeste reforma visokog obrazovanja i provođenje Bolonjskog procesa. Pojam “Bolonja”, svi o njemu sve znamo i svako ga objašnjava na drugačiji način, ministri na svoj, profesori na svoj, a studenti na svoj način. Kada odete u zemlje Zapadne Evrope rijetko ko će vam pričati o Bolonjskoj deklaraciji. Oni o “Bolonji” ne pričaju, oni je provode. Kod nas se, kao o svemu, od “Bolonje” pravi mit, ideologija... I dok na univerzitetima u Zapadnoj Evropi rijetko koji profesor priča o Bolonjskoj deklaraciji, kod nas o tome naučne debate vode domari i čistačice po fakultetima, sekretarice po ministarstvima, sve sami eksperti, jer svačije mišljenje je bitno da bi krenuli u provođenje... Pričamo, a ne radimo. Karakteristično za naše narode.

Pričaju i naši profesori o “bolonji”, stojeći kao i prije 30 godina za katedrom, pričaju grupi od 300 studenata, mada “bolonja” predviđa grupe od 30 do 40 studenata. Uvedeni su jednosemestralni ispiti, mislili smo da je to veliki korak naprijed. Ali, ništa se suštinski nije promijenilo, predmet isti, gradivo isto. Profe-

sor i kada objavi knjigu najčešće je to izmijenjeno i dopunjeno izdanje, nikada skraćeno, jer ne mogu se oni tako lako odreći svojih omiljenih teoretičara, filozofa, svojih prevaziđenih i nazadnih ideologija... Ne žele ni studente ocjenjivati preko testova, jer oni ipak na kraju moraju pogledati u index, vidjeti sliku, broj obnovljenih godina, ocjene i što je najbitnije vidjeti ime oca! Veliki broj profesora nema asistente. Dva su razloga ovog problema. Mladi i obrazovni ljudi sa visokim prosjekom ocjena ne žele da rade za mizernu i ponižavajuću platu, a drugi je, možda čak i veći, jer se profesori boje konkurencije, ne žele asistente jer bi mogli izgubiti svoju neprikosnovenost. I dok je god jedan profesor na predmetu ili katedri, stanje se neće poboljšati. Često ti profesori ne drže vježbe, konsultacije...ne mogu stići torbareći od državnog do privatnog fakulteta. I dok na državnim fakultetima ne drže ni konsultacije, na privatnim sa studentima piju kafe i daju broj svog mobilnog telefona, ako im nešto ne bude jasno. Uvjeravaju nas da to što je prosjek studiranja 8 godina i nije tako loše, što više obnavljamo bolje ćemo utvrditi gradivo... Aktuelne afere o korupciji, mobingu, nepostojanje praktične nastave, zastarjela literatura, „sve su to problemi o kojima bi se moglo pričati u nedogled. Naravno uz kafu i osmijeh, jer ovo niko ozbiljno ne shvata... Ni tužilaštva, ni prosvjetna inspekcija, ni profesori... Bolonjski proces stoji, ne zbog studenata, nego zbog profesora. Visoko obrazovanje u BiH je u haosu. Zakoni koji se donose puni su nedorečenosti, ti isti zakoni se ne poštuju i ne provode. Ja ne mogu dati rješenje kako vlast i građani treba da riješe probleme na koje sam pokušao ukazati. Ja ih ne mogu sam riješiti, ali zajedno možemo. Pokušao sam napraviti prvi korak, inicijativu da bismo postavili pitanja u pravcu formulisanja rješenja o kojima treba raspravljati i konačno postići sporazum između organa vlasti, stručnjaka za visoko obrazovanje, profesora i studenata. Želim da pošaljem apel svim relevantnim institucijama, ja sam obrazovan u zastarjelom sistemu, moja generacija je izgubljena, ali pomozite budućim generacijama. Pomozimo jedni drugima, udružimo znanje i nemojmo dopustiti da prva bolonjska generacija, bude prva bolonjska degeneracija.

Aleksandar Mastilović „Bolonjski proces“

Moje ime je **Aleksandar Mastilović**, student sam Elektrotehničkog fakulteta u Sarajevu. Rođen sam 1983. godine i sa svojih 25 godina sam stekao značajna iskustva u procesu obrazovanja radeći na Elektrotehničkom fakultetu 3 godine kao demonstrator i aktivno učestvovao u implementaciji više veoma važnih projekata od državnog značaja, koje je Odsjek za telekomunikacije Fakulteta implementirao u saradnji sa javnim preduzećima BH Telekom i Elektroprivreda BiH. Pored toga učestvovao sam u implementaciji jednog projekta u SR Njemačkoj, na Univerzitetu u Aalenu, gdje sam proveo 6 mjeseci i stekao dragocjena iskustva o mehanizmima koje koriste njemački i evropski univerziteti kroz proces Bolonjske reforme visokoškolskog obrazovanja. Ta iskustva odlučio sam podijeliti na ovome skupu sa ciljem da svojim iskustvom i nekim zapažanjima pomognem i podstaknem da naš sistem obrazovanja bude uspješan u praćenju evropskog puta u okviru procesa evropskih integracija, u kojem se nalazi naša domovina BiH.

Prema planu i programu Kongresa održanog od 27. 09. 2008 do 30. 09. 2008. učestvovao sam kao izlagač u okviru Forum mladih i kroz svoje izlaganje predstavljao Univerzitet u Sarajevu. Prvenstveno sam se želio osvrnuti na očiglednu pasivnost i zbunjenost određenih državnih institucija, koje još uvijek nisu zakonskim niti podzakonskim aktima na odogovarajući način podržale proces Bolonjske reforme visokog obrazovanja. Rezultat toga, svjedoci smo, strah studenta da nakon završenog 3-godišnjeg obrazovanja neće dobiti zvanje ni status u društvu koji im je prvobitno obećan, kada su upisivali svoje studije. To ni najmanje nije umanjilo problem ekvivalentiranja novih zvanja, da ih tako jednostavno nazovemo, sa starim diplomama dobijenim po starom nastavnom planu i programu. Takođe, pojavljuje se problem i sa starim diplomama u smislu da, npr. student koji je završio Elektrotehnički fakultet po starom sistemu sa 9 semestara nije jasno definisan, da li je postavljen u ravan sa 6-semestarskim BSc ili 10-semestarskim MSc zvanjem, a što je važno u slučaju da takav student želi da nastavi svoje školovanje po novom planu i programu.

Ovi problemi sami po sebi, kako je navedeno, i nisu najveći problem. Relativno je jednostavno i brzo moguće, nizom zakonskih i podzakonskih akata na različitim nivoima vlasti definisati ove probleme. Međutim, mislim da se polako gubi ideja, radi čega smo ušli u pomenutu reformu. Moje mišljenje je da je osnovna prednost Bolonjske reforme obećana i garantovana mobilnost studenata i potpuna kompatibilnost predmetnih planova i programa unutar EU i zemalja kandidata za članstvo, a među kojima je i BiH. Nažalost, svjedoci smo da od te mobilnosti za sada, iako smo iškolovali prvu generaciju studenata po novom programu, još uvijek nema ništa. I to ne samo da postoje problemi sa priznavanjem predmeta između naših univerziteta i univerziteta u EU, nego čak se takvi problemi javljaju i unutar naše države između pojedinih univerziteta i/ili fakulteta u njihovom sastavu. O razlozima za to nema potrebe govoriti, ali zakon mora definisati takve mogućnosti. Istinska reforma obrazovanja, kako sam je ja doživio boraveći u Njemačkoj, upravo je stavila poentu na mobilnost studenata i maksimalnu interakciju između univerziteta, kao obrazovnih institucija na jednoj strani, i kompanija koje te kadrove zapošljavaju, na drugoj strani kao predstavnika tržišta. Mislim da je ova zdrava, 'kontrola' tržišta nad univerzitetom neophodna radi podizanja cjelokupne efikasnosti društva i maksimalno brze revitalizacije naših potencijala kao države. Koliko sam mogao primijetiti, kod nas ili ne postoje ili su tek u početku, i to samo ograničeno na nekim fakultetima, počinju se organizovati sajmovi zapošljavanja, koji treba da obezbijede susrete između studenata, profesora i direktora kompanija, koje traže svoje buduće kadrove upravo među studentima. Naše kompanije imaju jasno izražene tržišne interese za specifičnim kadrovima i, prema mom mišljenju, univerzitet se mora prilagoditi i educirati upravo kadrove takvih profila. To automatski podiže rejting i univerziteta kao institucije, ali i studenata koji bi u tom slučaju bili u većoj ili manjoj mjeri spremni za rad odmah po završavanju obrazovnog procesa. Jasno je da ti tržišni zahtjevi bivaju kreirani grubo od strane velikih zemalja u EU, a nema ne preostaje ništa drugo nego da se prilagodimo. Takvi kadrovi zasigurno će biti i u tržišnim i u edukativnom smislu spremni za potpunu mobilnost i vrlo konkurentni, kako na našem tako i na jedinstvenom kadrovskom bazenu EU.

Veliki problem, koji se pojavljuje, je problem investiranja u naučna istraživanja i specifične specijalizacije naših kadrova. Zaista, i pored razumnih razloga ograničenja budžetskih sredstava, ovo je jedan od najvažnijih prioriteta i ovaj problem se mora brzo riješiti. Iz vlastitih iskustava mogu da kažem da ta izdvajanja, za recimo odlaske na simpozije i konferencije stručnog karaktera, gdje se prezentiraju rezultati domaćih istraživanja, najčešće ne prelaze par stotina KM, a realni troškovi zaista nisu veliki i zahtijevaju napor u izdvajanju od par hiljada KM po relevantnom događaju za ekipu od 2-3 istraživača, koji svojom prisustvom podižu ugled u načnim krugovima, ne samo sebi, već i zemlji i instituciji koju predstavljaju. Praćenje i relevantnost kadrova u ovoj sferi od istinskog je interesa, jer se često u ekonomskim teorijama navodi da se brzina razvoja neke zemlje dovodi u direktnu proporcionalnu vezu sa njenim ulaganjem u nauku i brojem inovacija ostvarenih u određenom vremenskom periodu. Naravno, mi trebamo biti realni, u tom smislu glavnu riječ će uvijek voditi velike zemlje, ali naša iskustva od prije rata, naučni rezultati i broj inovacija koje su proizašle npr. iz Energoinvesta, daju nam nadu da ipak možemo postići daleko više od onoga što trenutno pokazujemo. Prvi preduslov za to je da moramo da počnemo vjerovati u sebe i da mi to zaista i možemo. Ja istinski vjerujem i zbog toga sam i dio ovoga skupa. EU u prosjeku izdvaja oko 2% GDP za nauku i naučno-istraživačke projekte, BiH je na svim nivoima vlasti u prosjeku projektovala izdvajanja od 0,2% GDP, što i nije tako loš statistički podatak uzimajući cjelokupnu situaciju u obzir, ali podatak da je realizirano samo 0,02% GDP zaista zabrinjava. Ovo se mora hitno promijeniti.

Kao zaključak, ja sam se trudio da osim navođenja problema, odmah ponudim i rješenja dajući primjere, kako su neki od problema riješeni u velikim zemljama u EU, kao npr. Njemačka, a o čijoj uspješnosti svjedočimo svaki dan. Nadam se da sljedeći put, kada se sretnemo na nekom od ovakvih skupova, najviše tema će biti koliko smo zaista od svega spomenutog i realizirali, a ne repetitivni stereotipni problemi sa kojima se danas susrećemo. Ono što ohrabruje, da nakon Kongresa, zaista iz ličnih kontakata sa relevantnim ljudima kao što je rektor prof. dr Faruk Čaklovica mogu da budem optimista da će se to zaista i desiti.

Anel Okić
“Razmjena studenata medicine”

 Udruženje studenata medicine u BiH - BoHeMSA-

BoHeMSA
Studentske razmjene
Forum Mladih 2. kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta

Anel Okić, dr
Predsjednik BoHeMSA-e
Direktor projekt divizije IFMSA-e

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

 Međunarodna federacija udruženja studenata medicine - IFMSA-

 Udruženje studenata medicine u BiH - BoHeMSA-

Udruženje studenata medicine u Bosni i Hercegovini
“**BoHeMSA**”
Bosnian and Herzegovinian Medical Students' Association

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

 Međunarodna federacija udruženja studenata medicine - IFMSA-

 Udruženje studenata medicine u BiH - BoHeMSA-

HISTORIJAT

- **UDRUŽENJE OSNOVANO 1993. GODINE;**
- **14. 02. 2005. godine BoHeMSA je reregistrovana u Ministarstvu pravde BiH na državnom nivou;**
- **Misija Udruženja** je predstavljanje i oglašavanje studenata Medicine iz BiH u državi i svijetu;
- **Glavni ciljevi** BoHeMSA-e su unapređenje međunarodne saradnje, promocija studenata i radova u svijetu, razmjene studenta, afirmacija sportskih ekipa, učešće na kongresima, workshopima, seminarima...
- **Marta 1994. god. postaje punopravan član IFMSA-e (Međunarodne Federacije Udruženja Studenata Medicine);**

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

 Međunarodna federacija udruženja studenata medicine - IFMSA-

MISIJA

DA SE STUDIRANJE NE SVEDE NA RELCIJU FAKULTET KUĆA VEĆ DA SE NAŠIM STUDENTIMA PRUŽI PRILIKA DA POKAŽU ONO ŠTO ZNAJU, DA VIDE ŠTA NAŠE KOLEGE RADE ŠIROM SVIJETA I NARAVNO DA RAZMJENIMO ISKUSTVA

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

Udruženje studenata medicine u BiH –BoHeMSA–

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine –IFMSA–

IFMSA (International Federation of Medical Students' Associations)

- IFMSA je formirana 1951. god. od strane 6 zemalja. Od tada bilježi stalan rast i danas ima 104 nacionalne članice sa oko 3 miliona studenata medicine iz cijelog svijeta;
- Godišnje razmjeni oko 7000 studenata u cijelom svijetu kroz programe profesionalnih i naučno-istraživačkih razmjena, te realizuje oko 1000 projekata;
- Od 1969. godine uvrštena je u program UN-a, WHO i WMA kao internacionalni forum za studente medicine odnosno buduće ljekare;
- Sistem rada IFMSA-e je podijeljen po komitetima ili odborima, te kao takva djeluje u svim državama;

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

Udruženje studenata medicine u BiH –BoHeMSA–

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine –IFMSA–

Članstvo u IFMSA-i

- Da je BoHeMSA, legalan i priznat predstavnik studenata medicine iz BiH (Sarajevo, Mostar, Tuzla)
- Pridruženi član je SaMSIC predstavnik studenata medicine iz Banjaluke
- Kao takva, IFMSA dobija priznanje od UN, WHO, i ostalih međunarodnih organizacija da je jedinstveni forum studenata medicine
- i da su Generalne Skupštine IFMSA, pored samita UN-a jedini u mogućnosti da okupe toliki broj studenata iz velikog broja zemalja;

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

Udruženje studenata medicine u BiH –BoHeMSA–

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine –IFMSA–

UREĐENJE

- Uređenje i rad BoHeMSA-e prilagođeno je IFMSA-i, a u sklopu udruženja djeluje 6 komiteta i 1 sektor:

Komitet za profesionalne razmjene
Komitet za naučne razmjene
Komitet za javno zdravlje
Komitet za reproduktivno zdravlje i AIDS
Komitet za ljudska prava i mir
Komitet za medicinsku edukaciju
Sektor Sporta

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

Udruženje studenata medicine u BiH –BoHeMSA–

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine –IFMSA–

Početak Razmjena

Udruženje studenata medicine u BiH
-BoHeMSA-

- Prvi ugovori za studentske razmjene potpisane su 2005. godine na Generalnoj skupštini u Egiptu, a tome su prethodili sljedeći uslovi:

- 1.Regulisanje dugova za članstvo
- 2.Up-date baze podataka
- 3.Izvještaji za prethodne godine
- 4.Prezentacija države
- 5.Regulisan i obezbijeđen smještaj, prehrana i rad na klinikama za strane studente
- 6.Mentori i kontakt studenti koji znaju engleski jezik

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine
-IFMSA-

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

Šta je to studentska razmjena?

Udruženje studenata medicine u BiH
-BoHeMSA-

- traje 1 mjesec
- studentu je obezbijeđen rad na klinici
- ishrana tokom boravka
- uslovan smještaj
- rad na klinici (službeni jezik – engleski)
- organizovan "social life"
- kontakt osoba
- mentor

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine
-IFMSA-

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

Zašto ići na studentsku razmjenu

Udruženje studenata medicine u BiH
-BoHeMSA-

- edukacija na prestižnim klinikama širom svijeta
- praksa priznata na našim i svim drugim fakultetima
- upoznavanje novih kultura i "širenje vidika"
- sticanje novih poznanstava i prijateljstava
- učenje stranih jezika
- promocija naših fakulteta, gradova i države
- probati nešto drugo-nešto novo

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine
-IFMSA-

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

SCOPE – komitet za profesionalne razmjene

SCOPE – komitet za profesionalne razmjene

- osnovan 2004. godine;
- ciljevi komiteta: razmjena studenata medicine između članica IFMSA-e;
- trenutno postoje bilateralni ugovori sa prek 35 zemalja širom svijeta;
- ramijenjeni student dobiva mogućnost obavljanja prakse u inostranstvu mjesec dana s tim da zemlja domaćina obezbjeđuje studentu besplatan smještaj, ishranu kao i mjesto na odjeljenju bolnice. Domaćin nudi i pun kulturni i socijalni program studentu;
- razmjena može biti klinička i pretklinička (zvanični jezik na razmjeni je engleski);

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine
-IFMSA-

SCORE — komitet za profesionalne razmjene

Sanja (Hrvatska), Sophia (Njemačka), Rebeca (Brazil) roštilj na Jablanickom jezeru: "Hrana je nevjerovatna, čavapi i pite su prvom mjestu!"

Udruženje studenata medicine u BiH –BoHeMSA–

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine –IFMSA–

SCORE — komitet za naučne razmjene

- osnovan augusta 2006. godine;
- ciljevi komiteta: stvaranje uslova studentima da učestvuju u izradi nekog naučnog rada i na implementaciji istog u inostranstvu;
- u BiH je dosad rađeno pet projekata koji su bili u ponudi stranim studentima
- isto se ostvaruje kroz aktivno učešće u ostvarivanju socijalnog programa za strane studente koji dolaze na naučnu razmjenu u BiH;
- primanjem jednog stranog studenta kao svog gosta dobivaju se extra poeni kao i šansa da i sami učestvuju u naučnoj razmjeni;

Udruženje studenata medicine u BiH –BoHeMSA–

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine –IFMSA–

SCORE — komitet za naučne razmjene

Malisa (Holandija), Anješka (Poljska), Elena (Rusija) u Mostaru: "Praksa i znanje koje smo stekli na Klinici u Sarajevo nismo mogle nigdje prije i rado bi ponovo došle ovdje"

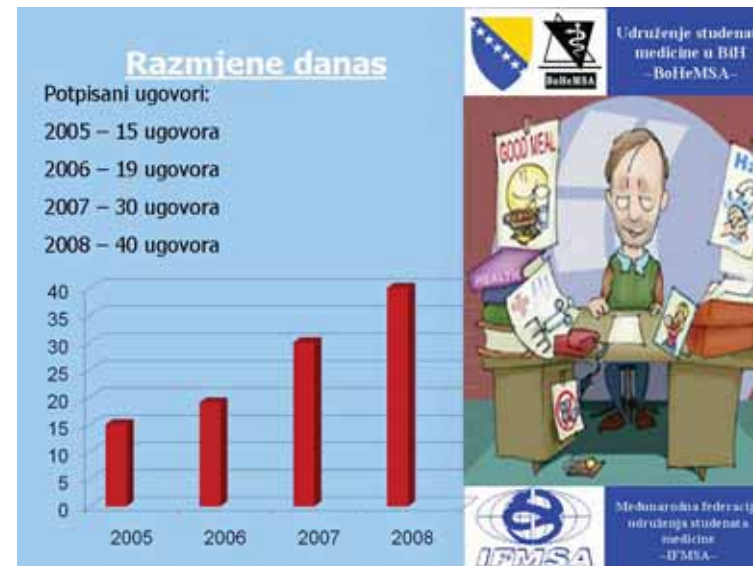

Udruženje studenata medicine u BiH –BoHeMSA–

Međunarodna federacija udruženja studenata medicine –IFMSA–

**GENERALNA
SKUPŠTINA IFMSA-e**

Udruženje studenata
medicine u BiH
–BoHeMSA–

Od svih dešavanja izdvojili bi 4. dan i popularni
"AF market".

AF market – sajam učesnika na kojem svaka
država ima svoj štand sa promo materijalom,
hranom, poklonima i sl. sa motivima zemlje iz
koje dolaze.

BoHeMSA i BiH su dosada imali zapažene
rezultate: na MM 2007 god u australiji smo
osvojili 2. mjesto za predstavljanje i najbolji
štand

Svaki GA nosi se oko 100 kg materijala

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

IFMSA

Međunarodna federacija
udruženja studenata
medicine
–IFMSA–

**GENERALNA
SKUPŠTINA IFMSA-e**

Udruženje studenata
medicine u BiH
–BoHeMSA–

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

IFMSA

Međunarodna federacija
udruženja studenata
medicine
–IFMSA–

**GENERALNA
SKUPŠTINA IFMSA-e**

Udruženje studenata
medicine u BiH
–BoHeMSA–

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

IFMSA

Međunarodna federacija
udruženja studenata
medicine
–IFMSA–

**GENERALNA
SKUPŠTINA IFMSA-e**

Udruženje studenata
medicine u BiH
–BoHeMSA–

Visit BoHeMSA online: www.bohemsa.com
Visit BoHeMSA forum: www.bohemsa.com/forum

IFMSA

Međunarodna federacija
udruženja studenata
medicine
–IFMSA–

Adi Pašalić “IFMSA”

Presentation Outlines

- IFMSA at a glance
- Core activities
- What we offer to our members
- The way we work: Six different themes
- Structure
- Meetings

Presented by: Adi Pašalić - Bosnia and Herzegovina
Position: Training Support Division Director of IFMSA '08-'09

Think Globally act locally

IFMSA

- Founded in 1951
- 104 National Member Organisations from 101 countries
- Officially recognized by WHO
- 6760 exchange contracts for 2007- 2008
- 1320 research exchanges for 2007-2008
- Our mission:
To introduce medical students to global health,
and to work together to improve health all over the world

Core Activities

- Exchange of:

- Students
- Ideas
- Experiences
- Competence

- Co-operation:

Projects on local, national and international level

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

What do we do ?

- Exchanges
- Projects
- Trainings
- Conferences, workshops, summer schools
- Publications
- Discussion and debate

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

What we offer to our members

Exchange and Cooperation

Training

External Representation

Network

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Themes

- Professional exchange
- Research exchange
- Public health
- Human rights and peace
- Reproductive health including AIDS
- Medical education

Human Rights and Peace

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Professional Exchange

- 4 weeks abroad
- Clinical/preclinical training
- Experience a foreign health system
- Bilateral exchanges
- Board and accommodation arranged
- More than 6000 students per year

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Public Health

- Transnational project:
  - Teddy Bear Hospital
- National project:
  - Diabetes Day (Malta)

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Research Exchange

- 1 - 6 months abroad
- Work with research team
- Experience research and culture abroad
- Database with several thousand projects
- Bilateral exchanges
- Board and accommodation arranged
- More than 1300 students per year

Research Exchange

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Human rights and peace

- International project:
  - Human Rights day Workshop
- National project:
  - Christmas Party for refugee children (Malta)

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Reproductive health including AIDS

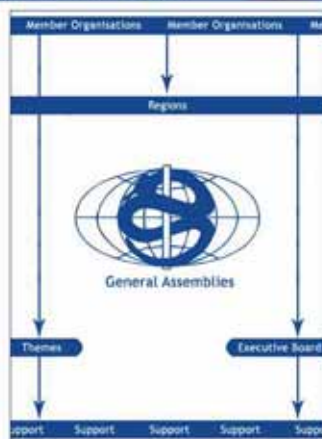
- International project:
  - World AIDS Day
- National project:
  - Peer education training Rwanda-Netherlands collaboration

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

IFMSA Structure

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Medical Education

- Transnational project:
  - Influence of Studying on Students' Health
- National project:
  - Towards Bologna in Medical Schools

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Meetings

- Bi-annual General Assembly
  - March Meeting
  - August Meeting
- Regional and sub-regional meetings
- National conventions
- 5 Executive Board meetings a year

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

IFMSA
International Federation of Medical Students' Associations

Get more information

Internet

- Website: www.ifmsa.org
- Online database services

E-mail

- Topic based mailing lists
- News by email:
ifmsa-general-subscribe@yahoogroups.com

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Medicina u BiH

Medicina i biomedicinske grupacije su uvijek bila i bit ce posebna oblast nauke.

Bitno je naglasiti duzinu studija kao i tezinu samog studija medicine.

Kompleksnost materije i rad sa pacijentima.

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

IFMSA
International Federation of Medical Students' Associations

Any questions?

Thank you for your attention

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Poteskoce

Studij medicine je sa XI semestara proizen na XII semestara.

U sklopu samog studija studenti su duzni vec od pocetka klinickog dijela da rade studentske ljetne prakse u trajanju od mjesec dana.

Diplomski rad je sastavni dio studija Medicine Univerziteta u Sarajevu te sama izrada diplomskog rada nosi odredjeni broj sati.

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Sta je bitno zakljuciti na ovom kongresu

Da se mora ukazati na paralelizam i nekoordiniranost izmedju Ministarstva obrazovanja i Ministarstva zdravstva.

Bolno pitanje staza u trajanju od godinu dana

Finansiranje naucno-istrazivackih projekata

Prepoznavanje i podrška talentiranim studentima.

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Ocho Rios, Jamajca '08

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

BiH Medicinski tim

Visit IFMSA online: www.ifmsa.org

Amir Spahić
Kako aplicirati u fondovima EU namijenjenim naučnoj saradnji?

Aktivnosti Jezgre

- Prijavljivanje i vođenje vlastitih projekta
- Sudjelovanje u projektima
- Centar za međunarodne projekte
  - Web portal (www.projekti.hr)
  - Radionice
  - Prezentacije
  - Konzultacije
  - On-line tečajevi

4

2.12.2008

Projekti – Jezgra za međunarodne projekte

1. **TEMPUS JEP – Curriculum Development**
2. **TEMPUS SCM – TEALS**
3. Eurolearn – Eureka umbrella ;
4. eContec – Eureka umbrella
5. Eureka IS4;
6. Eureka CMS
7. SciBar – popularizacija znanosti
8. **Socrates-Tempus Cro4Bologna;**
9. **Tempus – FurtherBologna**
10. NZZ - Osiguranje kvalitete u visokom školstvu;
11. NZZ - Ishodi učenja
12. CARDS,
13. INTERREG, ...
14. FP6: IDEM
15. **TEMPUS JEP-IB – International project center**
16. European science foundation – Quantitative methods in social sciences
17. FP7 u postupku evaluacije
18. ...

5

2.12.2008

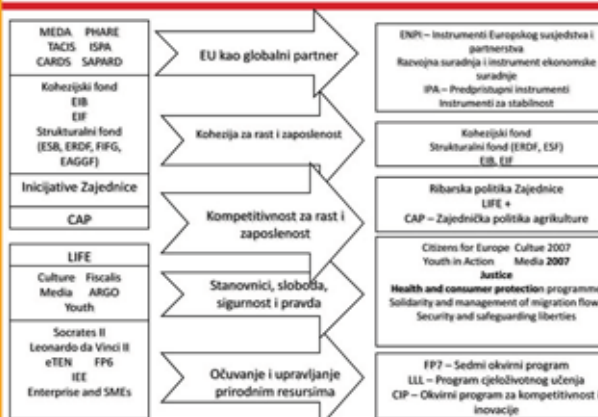
Što možemo unaprijediti uz pomoć međunarodnih projekata?

- Podići razinu znanstvenih i razvojnih istraživanja
- Umrežiti se s vodećim europskim univerzitetima, institutima, privredom...
- Zaposliti ljude: istraživače, asistente, administrativno osoblje...
- Oprema: računala, knjige, baze, ...
- Znatno podići mobilnost studenata, nastavnika i nenastavnog osoblja (Tempus, LLL)
- Publiciranje knjiga, časopisa, web portala, članaka i sl.
- Zajednički studiji
- "Benchmarking"
- ... <http://ec.europa.eu/grants>

6

Mogućnost financiranja u Europi

7

12/2/2008

Europski programi – osnovne karakteristike

	EC FP	COST/ESF	TEMPUS/LLP
Vremensko razdoblje	1-7 godina	6-10 godina	1- 3 godine
Područje djelovanja	Znanstveni rezultati i njihova primjena (javna i europska korist)	Znanstvena izvrsnost i publikacije	Visoko obrazovanje i javni sektor
Pokretanje prijave projekata	Pozivi za prijedloge, prema zadanim tematskim područjima	Iniciran od predlagatelja	Pozivi za prijedloge
Sudionici	Sveučilišta, istraživački instituti i industrija (50/50) pojedinci	Pretežno sveučilišta i istraživački instituti	Sveučilišta, javni sektor, pojedinci
Financiranje	Centralni fond EU	Nacionalni izvori	Centralni fond EU

8

Trans-European-Mobility Scheme for University Studies

TEMPUS IV

9

Tempus ciljevi

- Razvoj sustava visokoškolskog obrazovanja;
- Reforma upravljanja visokim učilištima;
- Povećanje povezanosti s lokalnom i regionalnom privredom;
- Razvoj nastavnog programa;
- Povećanje mobilnosti studenata i profesora;
- Razvoj administrativne i institucionalne strukture usavršavanjem zaposlenika u neakademske institucije;
- Povećanje regionalne suradnje među visokim učilištima

10

Osnovno o Tempusu

- Prijava jednom godišnje
- Projekti trajanja do 3 godine i ukupnog budžeta 0,5 - 1,5 mil. €
- Minimum 5 (6) partnera
- Institucije iz zemalja partnera mogu biti grant holderi (u Tempus III samo institucije iz EU)
- Prioriteti i iznos financiranja se razlikuje od zemlje do zemlje, prioriteti za BiH objavljeni zajedno s Tempus natječajem
- http://ec.europa.eu/education/programmes/tempus/index_en.html

11

Prioriteti BiH u Tempusu (1)

- REFORMA KURIKULUMA
  - Uvođenje sustava 3 ciklusa (3 cycle system)
  - ECTS i priznavanje diploma
  - Modernizacija nastavnog plana i programa
- REFORMA UPRAVLJANJA
  - Upravljanje univerzitetom i studentske usluge
  - Uvođenje sustava osiguranja kvalitete
  - Institucionalna i finansijska autonomija
  - Ravnopravan i transparentan pristup visokom obrazovanju
  - Razvoj međunarodne suranije

12

Prioriteti BiH u Tempusu (2)

- VISOKO OBRAZOVANJE I DRUŠTVO
  - Trening ne-univerzitetskog nastavnog osoblja
  - Uspostavljanje partnerstva s privredom
  - Trougao znanja: edukacija-inovacija-istraživanje
  - Tečajevi za javni sektor (ministarstva, regionalne/lokalne vlasti)
  - Razvoj cjeloživotnog učenja
  - Kvalifikacijski okvir (Qualifications frameworks)

13

Prioritetni projekti

Prioritet se daje projektima koji:

- Uključuju reprezentativan broj institucija visokog obrazovanja pojedine zemlje
- Uključuju partnere izvan akademske zajednice
- Promoviraju regionalnu (međudržavnu) suradnju
- Demonstriraju aktivno uključivanje studenata ili studentskih organizacija
- Demonstriraju snažan institucionalni ili individualni razvoj kapaciteta
- Demonstriraju širi utjecaj na institucije visokog obrazovanja ili sustav u cjelini

14

BiH u Tempusu

- Od 1996-2006:
  - Broj projekata: JEP 77, IMG 123, CME 7, SCM 22
  - Ukupno oko 25 mil. €
- Budžet za 2008. 2,4 mil. €
- ...
- Više detalja na
<http://ec.europa.eu/tempus>

15

Faktori koji priječe uvođenje projekata (1)

- Otpor promjenama unutar organizacije
- Uprava pruža otpor
  - Dodatno osoblje, uglavnom administrativno, efikasnost rada
- Struktura projekta od jednostavnih do kompleksnih
  - Nemoguće uvesti jedinstveni sustav upravljanja projektima
- Nedostatak kulture timskog rada

16

Faktori koji priječe uvođenje projekata (2)

- Financijsko upravljanje institucijom
  - Nedostatna financijska motivacija
  - Potrebno višegodišnje financijsko planiranje
  - Konvencionalno upravljanje financijama ne uključuje autonomno upravljanje troškovima prema rezultatima projekta
- Statutarna ograničenja
  - Revizijska ograničenja
  - Državna regulativa o donacijama
  - Ograničavanje zapošljavanja
  - Odnos sveučilište – fakultet ...
  - Formalizacija suradnje poduzeća – sveučilišta – instituti

17

Ključni faktori uspješnosti

- Raspoloživost ključnih informacija
- Aktivno traženje prilika
- Originalna i izvediva projektna ideja
- Projekt odgovara odabranom programu financiranja
- Dobro balansiran i zainteresiran konzorcij projekta (partneri)
- Prikladna tehnika planiranja i vođenja projekta
- Definiranje strategije uključivanja u međunarodne projekte i vlastite projektne "niche"

18

Uspješno korištenje međunarodnih programa

Tri razine na kojima se može poboljšati apsorpcijski kapacitet:

Projektni tim / razina
odjela, zavoda

Sveučilišna /
institucijska razina

Državna razina

19

2.12.2008

Ključni faktori – projektni tim

20 2.12.2008

Ključni faktori – univerzitet / fakultet

- Definirana vlastita niša u znanosti
- Definirani prioriteti i strategija
- Osigurani određeni preduvjeti:
  - Administrativna potpora
  - Radionice na temu projektnog menadžmenta
  - Motiviranje profesora na sudjelovanje u međunarodnim projektima
  - Fondovi za pripremu projekata

21

Ključni faktori - država

- Rijetki mogu utjecati na državnu razinu
- Često se neefikasna i nedovoljna državna potpora koristi kao opravdanje za nedovoljno iskorištenje mogućnosti drugih razina gdje je lakše mijenjati strukturu i procese
- Ključni faktori:
  - Dokument implementacijske politike sa svim instrumentima
  - Centar za menadžment međunarodnih projekata
  - Unaprjeđenje partnerstva istraživačkih ustanova i gospodarstva
  - Pravilnik o napredovanju profesora
  - Prepoznavanje dobre prakse

22

Par bisera za kraj

- Voditelji koji uvijek donose ispravne odluke ne donose dovoljno odluka.
- Organizacije u kojima se svi projekti uspješno završavaju ne preuzimaju dovoljno rizika i ne rade na dovoljno projekata.
- Upravljanje znači raditi na pravi način. Vodstvo znači raditi prave stvari.
- Ako voditelj ne može upravljati svojim vremenom, ne može ni kontrolirati ništa drugo na projektu.

23

Zenan Šabanac

“Rezime postignutih rezultata i potrebe BiH u daljem procesu reforme obrazovanja”

2. Kongres bh. naučnika iz zemlje i svijeta – Forum mladih

Rezime postignutih rezultata i potrebe BiH u daljem procesu reforme obrazovanja?

Zenan ŠABANAC, savjetnik ministrice za visoko obrazovanje u FMON i BiH član Grupe za praćenje provedbe Bolonjskog procesa (BFUG)
Sarajevo, 29. august 2008. godine

(Pr)ocjenjivanje 2005. godine

BOLOGNA SCORECARD Bosnia and Herzegovina	
QUALITY ASSURANCE	
1. Stage of development of quality assurance system	
2. Key elements of evaluation systems	
3. Level of participation of students	
4. Level of international participation, co-operation and networking	
TWO-CYCLE DEGREE SYSTEM	
5. Stage of implementation of two-cycle system	
6. Level of student enrolment in two-cycle system	
7. Access from first cycle to second cycle	
RECOGNITION OF DEGREES AND PERIODS OF STUDY	
8. Stage of implementation of Diploma Supplement	
9. Ratification of Lisbon Recognition Convention	
10. Stage of implementation of ECTS	
TOTAL	

(Pr)ocjenjivanje 2007. godine

Bologna Scorecard BOSNIA AND HERZEGOVINA	
> DEGREE SYSTEM <	
1. Stage of implementation of the first and second cycle	
2. Access to the next cycle	
3. Implementation of national qualifications framework	
> QUALITY ASSURANCE <	
4. National implementation of Standards and Guidelines for QA in the EHEA	
5. Stage of development of external quality assurance system	
6. Level of student participation	
7. Level of international participation	
> RECOGNITION OF DEGREES AND STUDY PERIODS <	
8. Stage of implementation of diploma supplement	
9. National implementation of the principles of the Lisbon Recognition Convention	
10. Stage of implementation of ECTS	
> LIFELONG LEARNING <	
11. Recognition of prior learning	
> JOINT DEGREES <	
12. Establishment and recognition of joint degrees	

BOLOGNA SCORECARD Bosnia and Herzegovina	
QUALITY ASSURANCE	
1. Stage of development of quality assurance system	
2. Key elements of evaluation systems	
3. Level of participation of students	
4. Level of international participation, co-operation and networking	
TWO-CYCLE DEGREE SYSTEM	
5. Stage of implementation of two-cycle system	
6. Level of student enrolment in two-cycle system	
7. Access from first cycle to second cycle	
RECOGNITION OF DEGREES AND PERIODS OF STUDY	
8. Stage of implementation of Diploma Supplement	
9. Ratification of Lisbon Recognition Convention	
10. Stage of implementation of ECTS	
TOTAL	

Bologna Scorecard BOSNIA AND HERZEGOVINA	
> DEGREE SYSTEM <	
1. Stage of implementation of the first and second cycle	
2. Access to the next cycle	
3. Implementation of national qualifications framework	
> QUALITY ASSURANCE <	
4. National implementation of Standards and Guidelines for QA in the EHEA	
5. Stage of development of external quality assurance system	
6. Level of student participation	
7. Level of international participation	
> RECOGNITION OF DEGREES AND STUDY PERIODS <	
8. Stage of implementation of diploma supplement	
9. National implementation of the principles of the Lisbon Recognition Convention	
10. Stage of implementation of ECTS	
> LIFELONG LEARNING <	
11. Recognition of prior learning	
> JOINT DEGREES <	
12. Establishment and recognition of joint degrees	

Country	Degree system			Quality Assurance				Recognition			L.L.	Joint
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Albania												
Andorra												
Armenia												
Austria												
Azerbaijan												
Belgium (French)												
Bosnia and Herzegovina												
Bulgaria												
Croatia												
Cyprus												
Czech Republic												
Denmark												
Estonia												
Finland												
France												
Georgia												
Germany												
Greece												
Holy See												
Hungary												
Iceland												
Ireland												
Italy												
Latvia												
Liechtenstein												
Lithuania												
Luxembourg												
Malta												
Moldova												
Montenegro												
Netherlands												
Norway												
Poland												
Portugal												
Romania												
Russia												
Serbia												
Slovakia												
Slovenia												
Spain												
Sweden												
Switzerland												
The F.Y.M.O.												
Turkey												
Ukraine												
UK - ENGL												
UK - Scotland												

Zabilježeni napredak

- o značajnija implementacija prvog ciklusa studija,
- o uspostavljena Rektorska konferencija BiH,
- o Projekti iz oblasti osiguranja kvaliteta, priznavanja kvalifikacija i državnog okvira kvalifikacija,
- o Usvojen Okvirni zakon o visokom obrazovanju u BiH,
- o Usvojeno 7 strateških dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja,
- o Sastanak BFUG u Sarajevu – Bologna nakon 2010. godine

Područja na kojima još treba raditi

- o uspostava funkcionalne Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i Centra za priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja,
- o implementacija Lisabonske konvencije o priznavanju,
- o integracija univerziteta,
- o smanjiti kadrovski deficit (čak 52% spoljnih saradnika),
- o interno osiguranje kvaliteta,
- o harmonizacija modela studija / Pravilnik o korištenju akademskih titula, te sticanju naučnih i stručnih zvanja
- o državni okvir kvalifikacija,

● ● ● | Područja na kojima još treba raditi (2)

- pravilna primjena ECTS-a
- mobilnost i socijalna dimenzija,
- zapošljavanje,
- eksterna evaluacija,
- cjeloživotno učenje,
- prikupljanje podataka,
- ....

● ● ● | Mogući putevi saradnje

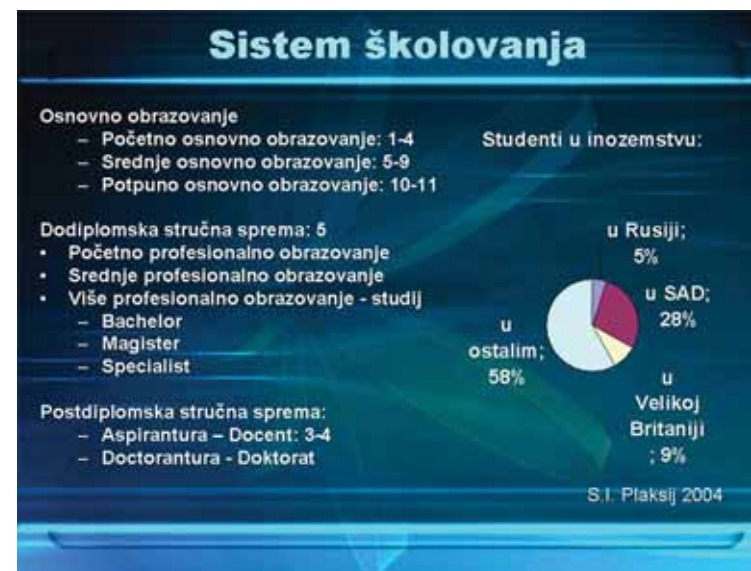
- periodi studija u/van BiH / priznavanje diploma i perioda studija u/van BiH,
- suradnja univerziteta iz BiH i inostranstva putem uspostave ličnih kontakata,
- predavači sa međunarodnim referencama / otvoriti pozicije za gostujuće i odlazeće profesore,
- pomoć u eksternim evaluacijama za osiguranje kvaliteta,
- saradnja na projektima .....

HVALA NA PAŽNJI!!!

Azra Dedić

“Odvijanje procesa obrazovanja u inozemstvu – primjer Ruske Federacije”

Karakteristike sistema višeg obrazovanja

- Veliki broj starijeg akademskog osoblja (S.I.Plaksij 2004)
- Moćna teoretska baza
- Nedostatak obučavanja metodologiji implementiranja stečenog znanja (E.V. Iljenkov)
- Ključna uloga lične inicijative: samo 10% studenata postaju kvalitetni specialisti (mat. model S.P. Kapica, S.P. Kudrjumov, G.G. Malineckij)
- Platno školovanje za strane studente
- Prelazna stadija sistema obrazovanja
- Korupcija (Rusija upala sa 127 na 145 mjesto u svjetskom rejtingu. BBC http://www.bbc.co.uk/1/health/2004/04/040427_russia.shtml)

„Obrazovanje je bogatstvo”
Petronius

Hvala na pažnji!
Molim pitanja!

BIOGRAFIJE UČESNIKA FORUMA MLADIH

Ajanović Amela

---

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime: **Ajanović Amela**
Zanimanje: Dr. dipl. ing.
Sadašnje radno mjesto: Tehnički univerzitet u Beču, Institut za električne uređaje i energetske ekonomiju
Datum rođenja: 08. 05. 1968.
Mjesto rođenja: Sarajevo
Državljanstvo: BiH
Članstvo u organizaciji – naziv organizacije i funkcija:

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

2002 Doktorski studij na Tehničkom Univerzitetu u Beču – Institut za električne uređaje i energetske ekonomiju

2002 Diplomirala elektrotehniku na Tehničkom univerzitetu u Beču – smjer automatika i regulaciona tehnika

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

- "Globalni scenariji za razvoj energetske infrastrukture" (Februar 2005);
[*"Global Scenarios for the Energy Infrastructure Development" Central Research Institute of Electric Power Industry, Tokyo, Japan and International Institute for Applied Systems Analysis, Laxemburg, Austria*]
- "Vodonik i elektricitet – aktuelni projekti, internationalni razvoj i buduće mogućnosti" (Juli 2005);
[*„Wasserstoff und Elektrizität – aktuelle Projekte, internationale Entwicklungen und zukünftige Möglichkeiten“; Verband der Elektrizitätsunternehmen Österreichs (VEÖ)*]
- „Vodonik iz regenerativne energije u Austriji – Energija budućnosti?“ (Oktobar 2005);
[*„Wasserstoff aus erneuerbarer Energie in Österreich – Ein Energieträger der Zukunft?“; Energiesysteme der Zukunft – eine Initiative des Bundesministeriums für Verkehr, Innovation und Technologie (BMVIT),; Joanneum Research Forschungsgesellschaft mbH*]

4. OBJAVLJENI RADOVI / DJELA / PRONALASCI / PROJEKTI (naslovi i godina po redoslijedu važnosti), ako postoje

- „Analiza budućeg razvoja potrošnje električne energije IT-uređaja u Austriji“ (Juni 2002) – diplomski rad, Tehnički univerzitet Bec
[Ajanovic, A.: *„Analysen zur zukünftigen Entwicklung des Stromverbrauchs von IT-Geräten in Österreich“*. Diplomarbeit am Institut für Energiewirtschaft der Technischen Universität Wien, Juni 2002, Wien]
- „Ekonomičnost energetskih sistema sa vodonikom proizvedenim iz regenerativnih oblika energije“ (Februar 2005) - Internationalna energetska ekonomska konferencija u Becu
[Ajanovic, A., N.Nakicenovic, R. Haas: *„Wirtschaftlichkeit von Energiesystemen mit Öko-Wasserstoff“*, 4. Internationale Energiewirtschaftstagung an der TU Wien (IEWT 2005), 16.-18. Februar 2005]

- „Regenerativni vodonik: Strategije za proizvodnju i korištenje vodonika iz regenerativne energije“ (April 2005) – Internacionalna konferencija „Einstein u gradu“ – New York
Ajanovic, A., N.Nakicenovic: „Renewable Hydrogen. A Strategy for the Production and Use of Hydrogen from Renewable Energy“, The Student Research Conference, „Einstein in the City“, City College of New York, April 11-12, 2005
- „Ekonomski aspekti ekološkog vodonika“ (Oktobar 2005) – Internacionalna konferencija "Prva austrijska konferencija o vodoniku" – Graz, Austrija
Ajanovic, A., R.Haas, N.Nakicenovic: „Wirtschaftliche Aspekte von Öko-Wasserstoff“, Erste Österreichische Wasserstoff Konferenz, Graz, 10-11 Oktober 2005

Berberović Elvira

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime:	Berberović Elvira
Zanimanje:	Student
Sadašnje radno mjesto:	-
Datum rođenja:	14. 4. 1986
Mjesto rođenja:	Bijeljina
Državljanstvo	BiH
Članstvo u organizaciji	
naziv organizacije i funkcija:	Član upravnog odbora Udruženja bh studenata u Beču "Collegium Bosniacum" -Predsjednica Saveza "Mlada dijaspora" BiH

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

Studij u toku.

Pravni fakultet Univerziteta u Beču

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

- Pri omladinskoj grupi Helsinškog odbora za ljudska prava u RS, u periodu od 2000. do 2005. god.
- Edukacija o toleranciji u osnovnim školama, koordinacija i implementacija projekta – lokalni nivo
- Edukacija o demokratiji u srednjim školama, koordinacija i implementacija projekta – lokalni nivo
- Projekat seksualanog obrazovanja mladih, koordinacija i implementacija projekta – lokalni nivo
- Učešće u školama demokratije Helsinškog odbora – regionalni nivo
- Razne humanitarne akcije

Drugi manji projekti pri omladinskoj grupi te mnogi drugi projekti, sa sličnim organizacijama na lokalnom nivou, koji se prije svega odnose na edukaciju mladih o ljudskim pravima ili se odnose na teme koje su bitne i aktuelne u životima mladih, npr. projekti za suzbijanje narkomanije itd.

Od 2005. godine pri Udruženju bh. studenata u Beču „Collegium Bosniacum“.

Projekti pri ovoj organizaciji se prije svega odnose na pomaganje bh. studentima, njihovo povezivanje i protok informacija o pravima i obavezama bh studenata u Beču.

- Posjeta studenata iz BiH bečkim univerzitetima
- Studij info/Brošura – prikupljanje i objavljivanje informacija o studiju u Beču – dugoročni projekat, još u toku
- Podjela paketa pomoći bh. studentima u Beču
- Razni projekti koji imaju za cilj okupljanje i povezivanje bh. studenata

Od 2007. godine pri Savezu “Mlada dijaspora” BiH.

- Učešće na susretima mladih BiH iz svijeta

Čardaklija Mirza

---

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime:	Čardaklija Mirza
Zanimanje:	Student
Datum rođenja:	24.11.1986
Mjesto rođenja:	Sarajevo
Državljanstvo	Bosanskohercegovačko
Članstvo u organizaciji	
naziv organizacije i funkcija:	Član udruženja mladih iz BiH u Minhenu –Avangarda BiH e.V.

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

Student ekonomije – Ludwig-Maximilians-Universität München

3. OSTALO (navesti ostale relevantne podatke koji nisu obuhvaćeni upitnikom)

Avangarda BiH je mjesto susreta mladih iz BiH u Minhenu za međusobno upoznavanje i druženje, za međusobnu podršku i za zastupanje zajedničkih interesa. Vodič za studiranje u Minhenu napisali su članovi Avangarde BiH. Mirza Čardaklija je učestvovao u izradi Vodiča i predstavio Vodič u ime udruženja.

Hamamdžić Damir

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime: **Hamamdžić Damir**
 Zanimanje: Senior Research Investigator
 Sadašnje radno mjesto: University of Pennsylvania
 Datum rođenja: 10. 02. 1965.
 Mjesto rođenja: Sarajevo
 Državljanstvo: USA
 Članstvo u organizaciji – naziv organizacije i funkcija:

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

Veterinarski Fakultet Sarajevo (D.V.M.) 1989
 Veterinarski Fakultet Zagreb (Ph.D.) 1996

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

- Utilizing models of atherosclerosis in diabetic/hypercholesterolemic pigs, and myocardial infarction (cardiac catheterization) for testing novel therapeutic modalities for pharmaceutical industry. Penn Laboratory for Preclinical Cardiology, University of Pennsylvania, Philadelphia, PA
- Development of recombinant vaccines against viral pathogens affecting human (Ebola, Marburg, Hepatitis C, West Nile Virus), and animal populations (Equine Infectious Anemia, West Nile Virus). GenPhar, Inc, Mount Pleasant, SC
- Neointima formation in large arterial vessels of immunocompromised mice infected with MCMV: Role of intimal endothelial cell apoptosis and migration and proliferation of medial myofibroblast cells", Department of Microbiology and Immunology, Medical University of South Carolina, Charleston, South Carolina
- Differential regulation of cytokine gene expression in reovirus 1/L infected resident mucosal cells, Department of Microbiology and Immunology, Medical University of South Carolina, Charleston, South Carolina
- Reovirus as a probe of mucosal immune responses, Department of Microbiology and Immunology, Medical University of South Carolina, Charleston, South Carolina
- Glucocorticoid transcriptionally activates α_2 adrenergic receptors in insulin secreting cell lines, Department of Cellular and Molecular Pharmacology and Experimental Therapeutics, Medical University of South Carolina, Charleston, South Carolina

4. OBJAVLJENI RADOVI / DJELA / PRONALASCI / PROJEKTI (naslovi i godina po redoslijedu važnosti), ako postoje

Llano R, Epstein S, Zhou R, Zhang H, **Hamamdžić D**, Keane MG, Freyman T, Wilensky RL. Intracoronary delivery of mesenchymal stem cells at high flow rates after myocardial infarction improves distal coronary blood flow and decreases mortality in pigs. Catheter Cardiovasc Interv. 2008 Oct 27. [Epub ahead of print]

E. R. Mohler III, Y. Shi, J. Moore, D. Blantly, D. Hamamdžić, M. Yoder, D. J. Rader,

M. Putt, M. Parmacek, and R. L. Wilensky; Diabetes Results in Reduced Endothelial Progenitor Cells in Bone Marrow and in Circulation. *Cytometry*. 2008

Dec 2. [Epub ahead of print]

R L Wilensky, Yi Shi, E Mohler, **D Hamamdžić**, M Bugert, J Li, T Postle, R Fenning, D Pelchovitz, J Yang, C Webb, M Walker, A Zalewski, C Macphee; Inhibition of Lp-PLA₂ reduced complex coronary atherosclerotic plaque development in diabetic/hypercholesterolemic swine; *Nat Med*. 2008;14(10):1059-1066.

E. R. Mohler III, L. Sarov-Blat, Y. Shi, **D. Hamamdžić**, A. Zalewski, C. MacPhee, R. Llano, D. Pelchovitz, S. K. Mainigi, H. Osman, T. Hallman, K Steplewski, Z. Gertz, M. M. Lu, R. L Wilensky, Site-specific Atherogenic Gene Expression Correlates with Subsequent Variable Lesion Development in Coronary and Peripheral Vasculature. Site-Specific Atherogenic Gene Expression Correlates With Subsequent Variable Lesion Development in Coronary and Peripheral Vasculature. *Arterioscler Thromb Vasc Biol*. 28(5):850-855 2008

S. Hashemi, S. Ghods, F.D. Kolodgie, K. Parcham-Azad, M. Keane, **D. Hamamdžić**, R. Young, M. K. Rippey, R. Virmani, H. Litt, R.L. Wilensky A placebo controlled, dose-ranging, safety study of allogenic mesenchymal stem cells injected by endomyocardial delivery after an acute myocardial infarction. *Eur Heart J*. 2008 (2):251-259

Robert L Wilensky and **Damir Hamamdžić**; The molecular basis of vulnerable plaque: Potential therapeutic role for immuno-modulation. 2007 *Curr Opin Cardiol* 22: 545-551.

Hamamdžić, D., L. Kasman, and E. C. LeRoy; The role of infectious agents in the development of systemic sclerosis; 2002, *Curr Opin Rheumatol*. 14(6):694-698.

**Hamamdžić D., R.A.. Harley, D. Hazen-Martin. and E C LeRoy; Neointimal vascular lesion associated with CMV infection. 2001; *BMC Musculoskeletal Disorders* 2:3 <http://www.biomedcentral.com/1471-2474/2/3>

Hamamdžić D., T.J., Phillips-Dorsett, S. Altman-Hamamdžić, S.D. London, and L. London; Interferon Beta is an autocrine factor regulating proinflammatory cytokine signaling after reovirus 1/L infection of resident mucosal cells. *Am J of Physiol (Lung Cell Mol Physiol)* 2001, 280:L18-L29

Hamamdžić D., S. Altman-Hamamdžić, S.C. Bellum, T.J. Phillips-Dorsett, S.D. London, and L. London; Prolonged Induction of IL-8 gene expression in a human fibroblast cell line infected with reovirus serylpu 1 strain Lang. *Clinical Immunology* 1999; **91** 25-33.

Altman-Hamamdžić S., C. Groseclose, J.X. Ma, **D. Hamamdžić**, N.S.Vrindavanam, L.D. Middaugh, N.P. Parratto and F.R. Sallee; Expression of beta-Galactosidase in mouse Brain: Utilization of Novel Non-replicative Sindbis Virus Vector as Neuronal Gene Delivery System, *Gene Therapy* 1997; **4** 815-822.

S.C.Bellum, **D. Hamamdžić**, A.H. Thompson, R.A. Harley, S.D. London and L. London; Experimental reovirus serotype 1/strain Lang infection of the lung: A model for the study of the lung in the context of mucosal immunity, *Laboratory Investigation* 1996; **74** 221-231.

Thompson, A.H., S.C. Bellum, **D. Hamamdžić**, L. London, and S.L. London; Respiratory-Mucosal lymphocyte populations induced by reovirus serotype 1 infection, *Cell. Immunol*. 1996; **169** 278-287.

Hamamdžić D., E. Duzic, J.D. Sherlock, and S.M. Lanier, "Regulation of β 2 adrenergic receptor expression and signaling in pancreatic β -cells, *Am. J. of Physiol.* 1995; **269** (Endocrinol. Metab.): E162-E171.

** This publication was noted as an editor's pick. A Commentary on this paper can be accessed at BMC News and Views (2001) 2:5; <http://www.biomedcentral.com/1471-8219/2/5>

Manuscripts in preparation:

Damir Hamamdžić, Emile R. Mohler III, Guanjun Cheng, Hashim Osman, Michael S. Parmacek, Robert L. Wilensky; Synergistic Interaction between Hypercholesterolemia and Diabetes Signaling through Akt/PKB, p44/42 Mitogen-Activated Protein Kinase and Nuclear Factor κ B Pathways in a Porcine Model of Coronary Atherosclerosis, *Manuscript in preparation* 2008

5. ČLANSTVO U STRUČNIM I ZNANSTVENIM UDRUŽENJIMA, ako postoje

American Physiological Society
International Cytokine Society

6. NAGRADE / PRIZNANJA

2000-2001 Medical University of South Carolina: New Investigator Award (principal investigator)
1998-2002 RGK Foundation research grant "investigation of pathogenesis of systemic sclerosis (Co-Principal investigator)
1993-1994 Medical University of South Carolina: Postdoctoral Clinical Research Fellowship.

Mastilović Aleksandar

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime:	Mastilović Aleksandar
Zanimanje:	Student
Sadašnje radno mjesto:	Demonstrator na Elektrotehničkom fakultetu, šef sektora za IP komunikacije ELZAS Motorola
Datum rođenja:	04. 08. 1983.
Mjesto rođenja:	Sarajevo
Državljanstvo	BiH

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

- apsolvent ETF Sarajevo, Odsjek za telekomunikacije, prosjek 9,20
- Fachhochschule Aalen, Njemačka, 1 semestar
- CCNA Cisco program
- Motorola Training Camp, Palma de Mallorca 2007
- Motorola Training Camp, Zagreb 2008

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

- Studija izvodljivosti UMTS mreža u BiH
- Razvoj ZigBee senzorskih mreža i aplikacije (Njemačka)
- Projektovanje video-nadzornog sistema u Avaz Twist Tower
- Projektovanje komunikacionog sistema Federalne uprave Civilne zaštite

4. OBJAVLJENI RADOVI / DJELA / PRONALASCI / PROJEKTI (naslovi i godina po redoslijedu važnosti), ako postoje

- "Comparition QoS Paramters of received IPTV signals, Using Different Compression Algotithms for Streaming Live or Stored AV Content" IEEE Conference Bratislava, juni 2008.
- "Parameters Comparision of Stored AV Contents, Transcoded Using Different Compresion Algorithms"', IEEE Conference ELMAR Zadar, septembar 2008.

5. ČLANSTVO U STRUČNIM I ZNANSTVENIM UDRUŽENJIMA

- IEEE

6. OSTALO (navesti ostale relevantne podatke koji nisu obuhvaćeni upitnikom)

- Aktivni pojedinac u Savezu Mlada diijapora BiH

Okić Anel

---

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime:	Okić Anel
Zanimanje:	Doktor medicine
Sadašnje radno mjesto:	Kantonalna bolnica Zenica
Datum rođenja:	16. 04. 1982.
Mjesto rođenja:	Zenica
Državljanstvo	Bosansko
Članstvo u organizaciji	
– naziv organizacije i funkcija:	Udruženje studenata medicine u BiH – Predsjednik 2005/2008

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

Završen Medicinski fakultet u Sarajevu.

Trenutno na postdiplomskom studiju na Medicinskom fakultetu u Sarajevu

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

Organizovao i realizovao preko 15 projekata, 20 aktivnosti i drugih manifestacija na prostoru čitave BiH. (Pomoć ljudima nastradalih od mina, Pomoć udaljenim selima, pomoć djeci sa posebnim potrebama, edukacija mladih o spolno prenosivim bolestima, Edukativna predavanja o AIDS-u, TBC, Pušenju itd.,

- 4. OBJAVLJENI RADOVI / DJELA / PRONALASCI / PROJEKTI** (naslovi i godina po redoslijedu važnosti), ako postoje
- Odnos ekspresije HER2 gena i drugih kliničko-patoloških faktora kod duktalnog infiltrativnog carcinoma dojke 2003
  - Uticaj terminske i težinske nedonešenosti na nastanak dječije cerebralne paralize na KCUS, 2008
- 5. ČLANSTVO U STRUČNIM I ZNANSTVENIM UDRUŽENJIMA**
- Počasni član BoHeMSA-e Udruženja studenata medicine u BiH
  - Počasni član SrMSA-e Udruženja studenata medicine u Srbiji
  - Počasni član MMSA-e Udruženja studenata medicine u Makedoniji
- 6. NAGRADE / PRIZNANJA**, ako postoje
- Nosilac 23 nacionalna i internacionalna priznanja
  - Osvajač 17 medalja na međunarodnim sportskim studentskim takmičenjima

Petković Milan

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime:	Petković Milan
Zanimanje:	student
Datum rođenja:	10. 05. 1984.
Mjesto rođenja:	Banja Luka
Državljanstvo	RS-BiH
Članstvo u organizaciji	
naziv organizacije i funkcija:	Unija studenata Republike Srpske, predsjednik Studentski parlament Univerziteta u BL- član skupštine Student prodekan na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci NVO „Milenijum“ Srbac, koordinator

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

Apsolvent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

Osnivač i koordinator Omladinskog pozorišta "Milenijum" Srbac, Radnog volonterskog kampa "Youth for life" Lepenica, Kampanja "Izađi i (iz)bori se", Debatni klub, Škola omladinske politike, Osnivanje Studentskog kulturno-informacionog centra na Pravnom fakultetu, Studentska zima "Jahorina 2009", Stažirao u Narodnoj skupštini Republike Srpske, član redakcije studentskog lista "Iustitia"...

4. ČLANSTVO U STRUČNIM I ZNANSTVENIM UDRUŽENJIMA

Dugogodišnji član Centra za retoriku i govorništvo "Istitutio oratoria", pobjednik na takmičenjima u besjedništvu studenata pravnog fakulteta u Banjoj Luci 2004. i 2006. godine, učestvovao na međunarodnim festivalima besjedništva u Nišu i Sremskoj Mitrovici, polaznik Klinike za Krivično-procesno pravo.

Ribić Emina

---

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime:	Ribić Emina
Zanimanje:	student
Datum rođenja:	25. 09. 1988.
Mjesto rođenja:	Jajce
Državljanstvo	BiH, Kraljevina Holandija
Članstvo u organizaciji naziv organizacije i funkcija:	"Mlada dijaspora BiH"- aktivan član

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

- Fakultet političkih nauka Sarajevo, odsjek Žurnalistika (Odnosi sa javnošću) II godina
- Fakultet političkih nauka Sarajevo, odsjek Politologija I godina

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

- PRO.PR Congress 16. - 20. 04. 2008. godine
- II Kongres SSD 30. 05. - 01. 06. 2008. godine
- II Susret mladih iz BiH i svijeta 21. - 28. 7. 2008. godine

4. OSTALO (navesti ostale relevantne podatke koji nisu obuhvaćeni upitnikom)

Završen kurs Brzo čitanje Inoptimum system (odobren i priznat od strane Ministarstva za obrazovanje i nauku Kantona Sarajevo) 23. 10. 2008. godine
Na lokalnim izborima, 05. 10. 2008. godine, ispred CIK, uzela učešće kao član biračkog odbora.

Spahić Amir

1. LIČNI PODACI

Prezime i ime:	Spahić Amir
Zanimanje:	Znanstveni novak, asistent
Sadašnje radno mjesto:	Koordinator ureda za međunarodne projekte
Datum rođenja:	20.10.1979.
Mjesto rođenja:	Požega, Hrvatska
Državljanstvo	Hrvatsko
Članstvo u organizaciji naziv organizacije i funkcija:	Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike, Jezgra za međunarodne projekte, koordinator

2. OBRAZOVANJE (fakultet, specijalizacija, doktorat)

- dipl.inf. (Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike)
- mag.inf. (Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike)
- stručno usavršavanje (University of Freiburg, Institute of Computer Science and Social Studies, Department of Telematics)
- poslijediplomski znanstveni studij u tijeku (Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike)

3. UČEŠĆE U PROJEKTIMA (navesti)

Sudjelovao kao administrator ili kao istraživač u više desetaka EU te domaćih projekata, npr:

- Tempus (CD_JEP-16086-2001: Aspect of Organization and Information Systems; JEP_IB 40042_2005: Courses for Institution Building in Croatia; IB_JEP-41063-2006 : Enhancing absorption capacities of EU Programmes in Croatia; SCM-C005Z04-2004: Croatian Bologna Promoters Team; SCM-C006A04-2004: Teaching and Language Skills; SCM-C032A06-2006: Furtherance of Bologna Promotion in Croatia),
- Eureka (IS4, ITC LMS, Abit ECM),
- FP6 / FP7 (IDEM, WeGo)
- IPA (ITA-CRO, Edu-preneur)
- CARDS,
- domaći izvori financiranja (Nacionalna zaklada za znanost - Referalni centar za osiguranje kvalitete na institucijama visokog školstva; BICRO, IR-Cro).

4. OBJAVLJENI RADOVI / DJELA / PRONALASCI / PROJEKTI (naslovi i godina po redoslijedu važnosti), ako postoje

- Spahić, A.; Kreutzer, M., Kaehmer, M., Chandratilleke, S.: Pre-authentication using infrared, Privacy, Security and Trust within the Context of Pervasive Computing, Springer INC., NY, 2005.
- Divjak, B.; Spahic, A.: Linking Higher Education and Employers: Bologna Reforms and the Croatian Private Sector, European Access Network Conference Book, National University of Ireland Galway, Ireland, 2008.

5. NAGRADE / PRIZNANJA, ako postoje

Rektorova nagrada područje društvenih znanosti (2004.)

Odjeci s Kongresa i Foruma mladih u medijima

OSLOBODJE | nedjelja, 31. avgust 2008. godine

Osman Topčagić, direktor DEI BiH

Obrazovanjem do EU

Direktor Direkcije za evropske integracije BiH Osman Topčagić smatra da je uloga obrazovanja u procesu evropskih integracija izuzetno važna, te dodaje da bi obrazovanje trebalo da preuzme dio poslova na putu ka EU i djeluje kao partner institucijama koje vode taj proces.

"To je ambijent koji treba da stvori odgovarajuću evropsku diskusiju u BiH i pomogne institucijama koje vode ovaj proces da se naše pozicije osmišljavaju na kvalitetan način", rekao je Topčagić Srni jučer u Sarajevu.

On je naglasio da obrazovanje, kada je to potrebno, treba da djeluje i kao kritični faktor i utiče na izmjenu odluka i politika, a koje treba

Osman Topčagić

mijenjati i prilagođavati na evroatlanskom putu. Topčagić je napomenuo da bi obrazovanje u BiH moglo da

ima veću ulogu u ovom procesu na svim nivoima.

"Volio bih da vidim više diplomskih, magistarskih i doktorskih radova na teme vezane za proces evropskih integracija. To će onda stvarati jezgru koja će preuzeti poslove tokom pregovora ka punopravnom članstvu EU", rekao je Topčagić, koji je jučer govorio na Forumu mladih o temi "Visoko obrazovanje u BiH u daljem procesu evropskih integracija - mogućnosti i perspektive".

Forum mladih je održan u okviru Drugog kongresa bosanskohercegovačkih naučnika iz zemlje i svijeta, a u organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo.

10 Dnevni avaz, petak, 29. avgust/kolovoz 2008. **teme**

U Sarajevu počeo 2. kongres bh. naučnika iz zemlje i svijeta

Za nauku će do 2010. biti izdvojeno do 200 miliona KM

Na Kongresu učestvuje više od 400 naučnika iz BiH i 120 iz 23 zemlje svijeta

Poseban prioritet ove zemlje mora biti obrazovanje, jer smo tokom agresije izgubili korak sa svijetom, i to u vremenu kada se dešavala informatička revolucija, kazao je jučer predsjedavajući Predsjedništva BiH Haris Silajdžić na otvaranju Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta, koji se održava u sarajevskom hotelu "Radon Plaza".

Na Kongresu učestvuje više od 400 naučnika iz BiH i 120 iz 23 zemlje svijeta, a cilj je predstavljanje naučnih radova i povezivanje bh. naučnika s naučnicima širom svijeta.

Predsjednik Organizacionog odbora Kongresa Denis Zvizdić na pres-konferenciji kazao je da su dobili čvrsta obećanja da će do 2010. godine na svim nivoima vlasti biti izdvojeno minimalno jedan posto bruto nacionalnog proizvoda BiH.

To znači da bi u naredne dvije godine trebalo biti obezbijeđeno 150 do 200 miliona KM za razvoj nauke kako bismo kreirali bh. društvo utemeljeno na znanju - kazao je Zvizdić.

Rektor Univerziteta u Sarajevu Faruk Čaklović naglasio je da su prvog dana održali i nekoliko radnih sastanaka, jer je cilj ovog kongresa, između ostalog, i potpisivanje bilateralnih sporazuma s predstavnicima visokoškolskih ustanova iz Evrope i svijeta te kandidiranje projekata na kojima će zajedno raditi domaći i strani naučnici.

M. A.

2. KONGRES
bh. naučnika iz zemlje i svijeta
Sarajevo, 29. avgust 2008.
ZAJEDNO U BUDOĆNOST

S Kongresa: Planirano i potpisivanje bilateralnih sporazuma (Foto: F. Fočo)

Vijest objavljena na: <http://www.sarajevo-x.com>

26.08.2008. u 15:07

Drugi kongres bh. naučnika iz zemlje i svijeta počinje sutra

Sarajevo će od 27. do 30. augusta biti domaćin drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta, saopćeno je danas iz Ministarstva obrazovanja i nauke KS-a.

Sarajevo

Svoje učešće na kongresu prijavilo je 400 naučnika iz BiH i 23 zemlje svijeta.

Kongres će biti smotra naučnih radova i nova prilika povezivanja bh. naučnika koji rade i stvaraju u BiH s naučnicima širom svijeta.

Rad kongresa bit će podijeljen u tri tematske cjeline: naučne sekcije: društvenih, humanističkih, biomedicinskih, biotehničkih, prirodnih i tehničkih nauka, Biznis forum i Forum mladih kao posebne tematske cjeline.

Osnovni cilj drugog kongresa je postavljanje osnova za ugradnju znanja i istraživanja u sistemski okvir naučnog, privrednog, kulturnog i političkog razvoja BiH te povezivanje naučnoistraživačkog rada i privrede.

Kongres se održava u organizaciji Vlade Kantona Sarajevo, Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, Ministarstva obrazovanja Federacije BiH i Univerziteta u Sarajevo, a pod pokroviteljstvom Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH.

(FENA)

Završen drugi radni dan kongresa bh. naučnika

Petak, 29 August 2008

Umrežavanje mladih ljudi iz BiH i inostranstva te razmjena iskustava u različitim naučnim oblastima jedan je od glavnih ciljeva Forum mladih održanog danas u okviru Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta u Sarajevu.

Predstavnici različitih sekcija prezentirali su na konferenciji za medije današnji rad, naglasivši da se konačni zaključci Kongresa uopće očekuju po okončanju sutrašnjeg, trećeg radnog dana skupa. Učesnica Forum mladih Jelena Šantić istaknula je veoma plodnu diskusiju koja je posebno vođena o oblasti visokog obrazovanja. Studenti iz Federacije BiH i RS-a izmijenili su iskustva i probleme s kojima se suočavaju u okviru provedbe Bolonjskog procesa. Predsjednik Saveza mladih dijaspora BiH Ivan Butina ističe da je krajnji cilj skupa definirati planirane aktivnosti na međusobnoj naučnoj saradnji, na čijoj će se realizaciji moći raditi u narednom periodu do održavanja trećeg Kongresa.

Današnja je diskusija pokazala, dodao je, da je reforma visokog obrazovanja najvažnije pitanje za studente iz BiH, ali i van nje. Zaključeno je da bez snažne podrške državnih institucija ne može doći do kvalitetnih pomaka u toj oblasti. Namjera je omogućiti i povezivanje mladih po strukama. Profesor na Univerzitetu u Švedskoj Milan Veljković, učesnik sekcije tehničkih nauka, smatra da je važno povezati privredu BiH sa različitim finansijerima. Više od 25 veoma kvalitetnih prezentacija moglo se čuti danas u toj sekciji. Saradnja je veoma bitna i u oblasti energetike, za koju se vežu ogromna sredstva investicionih banaka, a govoreno je i o važnosti razvoja obnovljivih izvora energije.

Za profesora na Univerzitetu u Strazburu Denisa Selimovića, učesnika biomedicinske sekcije, mnogi mladi talenti zbog nedostatka novca i tehnologije u BiH ne mogu ostvariti kvalitetne rezultate rada niti pokazati znanje. I u ovoj je sekciji kao glavni cilj istaknuto povezivanje različitih zemalja sa BiH putem zajedničkih projekata u toj oblasti. Stoga se, kazao je, trebaju inicirati projekti koji će omogućiti dobijanje znatnih sredstava od Evropske unije. "Bez toga, nećemo imati šansu raditi na visokom intelektualnom nivou kada je riječ o medicini", zaključio je Selimović. Posljednjeg, trećeg dana Kongresa biće održan i okrugli sto "Mogućnosti povezivanja naučnika iz BiH i inostranstva na osnovama zajedničkih projekata i gostujućih predavanja".

(Fena)

Vijest objavljena na: <http://www.rtvfbih.ba>

:: Thu 09/04/2008 @ 02:37

Vijesti

Drugi kongres bh. naučnika iz zemlje i svijeta

Sarajevo, 27.08.2008 - Fena

Sarajevo će od danas do 30. augusta biti domaćin drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta. Svoje učešće na kongresu prijavilo je 400 naučnika iz BiH i 23 zemlje svijeta. Kongres će biti smotra naučnih radova i nova prilika povezivanja bh. naučnika koji rade i stvaraju u BiH s naučnicima širom svijeta. Rad kongresa bit će podijeljen u tri tematske cjeline: naučne sekcije: društvenih, humanističkih, biomedicinskih, biotehničkih, prirodnih i tehničkih nauka, Biznis forum i Forum mladih kao posebne tematske cjeline. Osnovni cilj drugog kongresa je postavljanje osnova za ugradnju znanja i istraživanja u sistemski okvir naučnog, privrednog, kulturnog i političkog razvoja BiH te povezivanje naučnoistraživačkog rada i privrede.

:: Thu 09/04/2008 @ 02:34

Vijest objavljena na: <http://www.dnevniavaz.ba>

Detalj sa kongresa

Foto: F. Fočo

Završen drugi dan kongresa bh. naučnika

Studenti iz Federacije BiH i RS-a izmijenili su iskustva i probleme s kojima se suočavaju u okviru provedbe Bolonjskog procesa...

29.08.2008. 20:12

Umrežavanje mladih ljudi iz BiH i inostranstva te razmjena iskustava u različitim naučnim oblastima jedan je od glavnih ciljeva Foruma mladih održanog danas u okviru Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta u Sarajevu. Predstavnici različitih sekcija prezentirali su na konferenciji za medije današnji rad, naglasivši da se konačni zaključci Kongresa uopće očekuju po okončanju sutrašnjeg, trećeg radnog dana skupa. Učesnica Foruma mladih Jelena Šantić istaknula je veoma plodnu diskusiju koja je posebno vođena o oblasti visokog obrazovanja. Studenti iz Federacije BiH i RS-a izmijenili su iskustva i probleme s kojima se suočavaju u okviru provedbe Bolonjskog procesa.

Predsjednik Saveza mladih dijaspore BiH Ivan Butina ističe da je krajnji cilj skupa definirati planirane aktivnosti na međusobnoj naučnoj saradnji, na čijoj će se realizaciji moći raditi u narednom periodu do održavanja trećeg Kongresa. Današnja je diskusija pokazala, dodao je, da je reforma visokog obrazovanja najvažnije pitanje za studente iz BiH, ali i van nje. Zaključeno je da bez snažne podrške državnih institucija ne može doći do kvalitetnih pomaka u toj oblasti. Namjera je omogućiti i povezivanje mladih po strukama. Profesor na Univerzitetu u Švedskoj Milan Veljković, učesnik sekcije tehničkih nauka, smatra da je važno povezati privredu BiH sa različitim finansijerima. Više od 25 veoma kvalitetnih prezentacija moglo se čuti danas u toj sekciji. Saradnja je veoma bitna i u oblasti energetike, za koju se vežu ogromna sredstva investicionih banaka, a govoreno je i o važnosti razvoja obnovljivih izvora energije. Za profesora na Univerzitetu u Strazburu Denisa Selimovića, učesnika biomedicinske sekcije, mnogi mladi talenti zbog nedostatka novca i tehnologije u BiH ne mogu ostvariti kvalitetne rezultate rada niti pokazati znanje.

I u ovoj je sekciji kao glavni cilj istaknuto povezivanje različitih zemalja sa BiH putem zajedničkih projekata u toj oblasti. Stoga se, kazao je, trebaju inicirati projekti koji će omogućiti dobijanje znatnih sredstava od Evropske unije.

- Bez toga, nećemo imati šansu raditi na visokom intelektualnom nivou kada je riječ o medicini, zaključio je Selimović.

Posljednjeg, trećeg dana Kongresa bit će održan i okrugli sto "Mogućnosti povezivanja naučnika iz BiH i inostranstva na osnovama zajedničkih projekata i gostujućih predavanja".

Autor: FENA

29.08.2008. u 20:32

Završen drugi radni dan Kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta

Umrežavanje mladih ljudi iz BiH i inostranstva te razmjena iskustava u različitim naučnim oblastima jedan je od glavnih ciljeva Forum mladih održanog danas u okviru Drugog kongresa bh. naučnika iz zemlje i svijeta u Sarajevu.

Predstavnici različitih sekcija prezentirali su na konferenciji za medije današnji rad, naglasivši da se konačni zaključci Kongresa uopće očekuju po okončanju sutrašnjeg, trećeg radnog dana skupa.

Učesnica Forum mladih Jelena Šantić istaknula je veoma plodnu diskusiju koja je posebno vođena o oblasti visokog obrazovanja. Studenti iz Federacije BiH i RS-a izmijenili su iskustva i probleme s kojima se suočavaju u okviru provedbe Bolonjskog procesa.

Predsjednik Saveza mladih dijaspora BiH Ivan Butina ističe da je krajnji cilj skupa definirati planirane aktivnosti na međusobnoj naučnoj saradnji, na čijoj će se realizaciji moći raditi u narednom periodu do održavanja trećeg Kongresa.

Današnja je diskusija pokazala, dodao je, da je reforma visokog obrazovanja najvažnije pitanje za studente iz BiH, ali i van nje. Zaključeno je da bez snažne podrške državnih institucija ne može doći do kvalitetnih pomaka u toj oblasti. Namjera je omogućiti i povezivanje mladih po strukama.

Profesor na Univerzitetu u Švedskoj Milan Veljković, učesnik sekcije tehničkih nauka, smatra da je važno povezati privredu BiH sa različitim finansijerima.

Više od 25 veoma kvalitetnih prezentacija moglo se čuti danas u toj sekciji. Saradnja je veoma bitna i u oblasti energetike, za koju se vežu ogromna sredstva investicionih banaka, a govoreno je i o važnosti razvoja obnovljivih izvora energije.

Za profesora na Univerzitetu u Strazburu Denisa Selimovića, učesnika biomedicinske sekcije, mnogi mladi talenti zbog nedostatka novca i tehnologije u BiH ne mogu ostvariti kvalitetne rezultate rada niti pokazati znanje.

I u ovoj je sekciji kao glavni cilj istaknuto povezivanje različitih zemalja sa BiH putem zajedničkih projekata u toj oblasti. Stoga se, kazao je, trebaju inicirati projekti koji će omogućiti dobijanje znatnih sredstava od Evropske unije.

“Bez toga, nećemo imati šansu raditi na visokom intelektualnom nivou kada je riječ o medicini”, zaključio je Selimović.

Posljednjeg, trećeg dana Kongresa bit će održan i okrugli sto “Mogućnosti povezivanja naučnika iz BiH i inostranstva na osnovama zajedničkih projekata i gostujućih predavanja”.

Vijest objavljena na: <http://www.sarajevo-x.com>